

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

Production and marketing of Taro in Walthonnayok

เรื่อง

การผลิตและการตลาดเผือกในท้องที่จังหวัดนครนายก

ของ

นางสาวนฤมล ภูายชัย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของวารสารบัณฑิตศึกษา

ว.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒1 เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

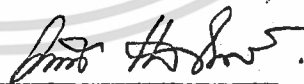
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์นิตสินท์ แก้วมา)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(อาจารย์รุ่งสรรค์ โนนชัย)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์อำมวຍ แสงโนรี)

๑๒๗.
๒๕๖๐
๒๕๖๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การผลิตและการตลาดเพื่ออภิบาลที่จังหวัดเพชรบูรณ์

โดย

นางสาวนฤมล ภาชี

T098011

เล่ม

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

เพื่อความร่วมมือแห่งปริญญาวิทยาศาสตร (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2530

ปพ.

๗๒๗๖ก

๒๕๓๐

สงวนสิทธิ์	
เลขทะเบียน	98011
วันที่เก็บ	๖ กุมภาพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การผลิตและการตลาดเมล็ดพันธุ์ของพืชจังหวัดนครนายก

โดย : นางสาวนฤมล กุลาชัย

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ภาควิชา :

(อาจารย์อภิสิทธิ์ แก้วงา)

เมล็ดพันธุ์เป็นสิ่งที่ประชากรในเขตรอบรู้จักกันเป็นอย่างดี ซึ่งความจริงแล้วมีการปลูกกันมาช้านาน มีการผลิตที่ภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ สามารถปลูกได้ในแปลงนาหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วโดยพื้นที่เพาะปลูกมีจำนวนประมาณ ๕๐,๐๐๐ ไร่เท่านั้น พันธุ์ที่นิยมนำมาปลูกกันมากที่สุดคือ พันธุ์เพ็ญหอม ซึ่งสามารถปลูกขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด แต่เนื่องจากปริมาณการผลิตแต่ละปีไม่มากนักผลผลิตทั้งหมดจึงใช้ไปในการบริโภคโดยตรง แม้ว่าขณะนี้จะมีปรากฏการณ์การส่งออกแต่อย่างไรก็ตามในภาคตลาดได้กล่าวได้ว่าได้รับการส่งเสริมแล้ว เพื่อให้นำไปเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศอีกชนิดหนึ่ง

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา เพื่อศึกษาดังต่อไปนี้ของเกษตรกรเพื่อ การตลาด ผลผลิตของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกเมล็ดพันธุ์จังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๘ นอกจากนี้ยังจะได้วิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนจากการผลิตอีกด้วย โดยแยกเกษตรกรในอำเภอเมือง และอำเภอนานนาค ของจังหวัดนครนายก จำนวนรวมทั้งสิ้น ๕๐ ราย

จากการวิเคราะห์ผลสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พบว่า เกษตรกรมีขนาดพื้นที่เพาะปลูกโดยเฉลี่ย ๑ ไร่ (๐.๙๙ ไร่) และเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ การปลูกเพื่อส่วนใหญ่มุ่งปลูกประกอบกับข้าวนาทำ ตลาดของการปลูกโดยทั่วไปคือนำไปกับการปลูกผัก ผักกาดที่ผู้ปลูกจะต้องดูแลเอาใจใส่ได้อย่างใกล้ชิด และมีความแตกต่างกันมากในเรื่อง การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การเพาะกล้าผักดำ นอกจากนี้การผลิตเมล็ดจะใช้เวลาจากถึง ๑๕๐ - ๑๐๐ วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนการวิเคราะห์ต้นทุนและผลกำไรของเกษตรกรที่ทำการผลิตเห็ดอก ปรากฏว่าในการผลิตจะเสียต้นทุนที่เป็นเงินสด ความหมายที่เห็ดเพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ เป็น 2,774.74 บาท, 2,131.61 บาท และ 1,783.60 บาทตามลำดับ เนื่องจากฟาร์มที่มีขนาดเล็กจะมีต้นทุนในการไถ, ค่าวัสดุเชื้อและค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวที่สูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ในส่วนต้นทุนที่เป็นเงินสด และในส่วนของต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด ความหมายที่เห็ดเพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ จำนวนเฉลี่ยไร่ละ 1,054 บาท, 1,021.04 บาท และ 542.76 บาท ค่าใช้จ่ายครอบคลุมแทนจากการผลิตเห็ดอกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ มีรายได้ต่อไร่เกิน 5,590.03 บาท, 6,519.99 บาท และ 4,374.45 บาท เมื่อหักต้นทุนทั้งหมดปรากฏว่ากำไรผลิตเห็ดอกจะมีกำไรเฉลี่ยตามพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ เป็น 361.08, 3,366.54 และ 2,568.บาท ความสำคัญ เนื่องจากเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูก 2 - 3 ไร่ ระหว่างช่วงการผลิตผลผลิตได้รับความเสียหายจึงทำให้รายได้เฉลี่ยต่อไร่น้อยกว่า ฟาร์มที่มีขนาดเล็ก และเมื่อนำต้นทุนทั้งหมดมาหักออกกำไรเฉลี่ยจึงน้อยกว่าพื้นที่เพาะปลูก 1 - 1.99 ไร่

สำหรับลักษณะการตลาดของเห็ดอก เกษตรกรผู้ผลิตส่วนใหญ่จะจำหน่ายผลผลิตด้วยการขายส่งถึงร้อยละ 67.50 และขายปลีกเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น ทั้งนี้เพราะเห็ดอกเป็นเห็ดที่มีการซื้อขายยากเนื่องจากได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาด ในการศึกษารังนี้ไม่สามารถจะศึกษาวิธีการตลาดของเห็ดอกได้ เนื่องจากขณะที่ทำการวิจัยอยู่ เกษตรกรมีได้อยู่ระหว่างช่วงการระบาดของผลผลิตเลย แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถศึกษาว่าแหล่งตลาดต่างกว้างๆแยกตามขนาดของเห็ดอกได้ดังนี้ ขนาดใหญ่มีส่วนแหล่งการตลาดราคาปลีกไร่ละ 2.30 บาท ขนาดกลางมีส่วนแหล่งการตลาดราคาปลีกไร่ละ 1.58 บาท หัวเห็ดมีส่วนแหล่งการตลาดราคาปลีกไร่ละ 1.54 บาท และถูกเห็ดอกมีส่วนแหล่งการตลาดราคาปลีกไร่ละ 1.10 บาท ตามลำดับ

คำนิยม

ผู้ว่าการศึกษานอกกรมพลศึกษาพระครูอาจารย์ภาณุวิสุทธิ ภาควิชาที่ปรึกษาได้รับเป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษและให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการตลาดอย่างที่ตั้ง และขอขอบคุณอาจารย์
รังสรรค์ โนชัย ที่รับเป็นอาจารย์คณะกรรมการปัญหาพิเศษ ตลอดจนได้ให้การช่วยเหลือ
ตรวจสอบแก้ไข ปรึกษาปัญหาและแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการศึกษา พร้อมทั้ง
ขอขอบคุณพระครูเจ้าหน้ำที่สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก และอาจารย์ภาควิชาพืชศาสตร์ที่
ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการหาข้อมูลในด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ไปเพื่อให้ นักกีฬาระดับ
สำเร็จและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		สารบัญ	หน้า
		สารบัญสารบัญ	(3)
		สารบัญภาพ	(6)
บทที่	1	บทนำ	7
		ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	7
		วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
		ขอบเขตของการศึกษา	8
		การตรวจเอกสาร	9
		วิธีการศึกษา	9
บทที่	2	สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเห็ดอกและห้องที่ทำการศึกษา	10
		สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเห็ดอก	10
		เพศ	10
		อายุ	12
		ระดับการศึกษา	14
		สถานภาพทางการสมรส	15
		จำนวนเงินในครอบครัวและจำนวนคนที่ทำงานได้	16
		การถือครองที่ดิน	18
		สภาพทั่วไปของห้องที่ทำการศึกษา	20
บทที่	3	ภาวะการผลิต	23
		ประวัติความเป็นมาและแหล่งปลูก	25
		ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของเห็ดอก	31
		คุณค่าทางอาหาร	32
		การปลูก	32
		เหตุผลของเกษตรกรในการปลูกเห็ดอก	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

		หน้า
	บุญปลูก	35
	การเลือกที่และการเตรียมดิน	35
	การเตรียมพันธุ์	38
	การเตรียมแปลงเพาะ	40
	วิธีปลูก	40
	การปฏิบัติรักษา	41
	การกำจัดวัชพืช	41
	การใส่ปุ๋ย	42
	การให้น้ำ	48
	โรค แมลง ศัตรูของเหือก และการป้องกันกำจัด	48
	การเก็บรักษาเหือก	50
	การฟักเหือกและตั้งเสริมการปลูกเหือก	52
	สินเชื่อบริษัทเกษตรกรรมปลูกเหือก	53
	ปัญหาในการปลูกเหือก	58
	การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้	58
	ประโยชน์ในการปลูกเหือกขอม	69
บทที่ 4	ภาวะการตลาด	70
	การจำหน่ายผลผลิต	70
	พ่อค้ารับซื้อผลผลิต	71
	การกำหนดราคามผลผลิต	72
	ส่วนเหลือการตลาด	73
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	74
	สรุป	74
	ข้อเสนอแนะ	76
	เอกสารอ้างอิง	78
	ภาพผนวก	79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญสารบัญ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนเพศของเกษตรกรผู้ปลูกเพื่อแยกตามขนาดของฟาร์มใน จังหวัดนครนายกปี 2528	11
2	จำนวนเกษตรกรที่ได้เป็นหัวข้อข้างแยกตามช่วงอายุ	12
3	อายุเฉลี่ยของเกษตรกรที่สำรวจแยกตามช่วงอายุ ในจังหวัด นครนายกปี 2528	13
4	ระดับการศึกษาของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัด นครนายกปี 2528	14
5	สถานภาพทางการสมรสของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายก	15
6	จำนวนคนเฉลี่ยในครอบครัวของเกษตรกรแยกตามขนาดฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี 2528	16
7	จำนวนเฉลี่ยคนี่ทำงานได้ในครอบครัวของเกษตรกรแยกตาม ขนาดฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี 2528	17
8	จำนวนคนในครอบครัวและจำนวนคนี่ทำงานได้ของเกษตรกร ผู้ผลิตปี 2528	18
9	ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี 2528	19
10	จำนวนประเทศผู้ผลิตและผลผลิตเพื่อคนที่จำนวนมากตามค่า ปริมาณเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเพื่อกรรมกรทั่วประเทศ	23
11	ปี 2524 - 2526	24
12	เนื้อที่ปลูกและผลผลิตปี 2528 แยกเป็นรายภาค	26
13	จังหวัดที่ปลูกเพื่อมาก 10 จังหวัด ในปี 2511	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลารางที่		หน้า
14	แสดงพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของ ผักแฉกแยกตามภาคเป็นรายจังหวัด ในปี 2528	28
15	เทคนิคในการปลูกผักของเกษตรกรจังหวัดนครนายกแยกตามขนาดของฟาร์มปี 2528	34
16	เดือนที่เกษตรกรปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี 2528	35
17	การเคลื่อนดินโดยใช้รถไถแยกตามขนาดฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี 2528	36
18	จำนวนและมูลค่าพันธุ์ผักที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่ , ต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในจังหวัดนครนายกปี 2528	39
19	จำนวนและมูลค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่ , ต่อฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในจังหวัดนครนายกปี 2528	43
20	การใช้ปุ๋ยคอก ค่าปราบศัตรูพืช และปุ๋ยขาวของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี 2528	44
21	แหล่งน้ำที่ได้รับของเกษตรกร ในจังหวัดนครนายกปี 2528	47
22	ระยะเวลาในการปลูกผักตั้งแต่เริ่มปลูกผักจนถึงเก็บเกี่ยวของเกษตรกร	51
23	การได้รับการช่วยเหลือและเงินเสริมจากทางการของเกษตรกรผู้ปลูกผักแยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก ในจังหวัดนครนายกปี 2528	53
24	ลักษณะเงินทุนที่นำมาใช้ในการผลิตผักตามขนาดฟาร์มปี 2528	53
25	การใช้เงินเฟื้อของเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี 2528	53
26	ลักษณะการกู้ยืมแยกตามขนาดฟาร์มปี 2528	55
27	แหล่งที่มาของเงินเฟื้อของเกษตรกรผู้ผลิตผักปี 2528	56
28	ปัญหาในการปลูกผักแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี 2528	57
29	ต้นทุนการผลิตผัก ในจังหวัดนครนายกปี 2528 แยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก	59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่	หน้า
30	บทค้น รายได้ และกำไรจากการผลิตเหือกแยกตามขนาดพื้นที่ เพาะปลูก 66
31	การจำหน่ายผลผลิตแยกตามขนาดฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกเหือก ในจังหวัดนครนายก 70
32	มูลค่าที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรผู้ผลิตในปี 2528 71
33	การกำหนดราคาผลผลิตของเกษตรกรในจังหวัดนครนายก 72
34	ส่วนเหลือจากการตลาดของเหือก ในจังหวัดนครนายกปี 2528 73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภาพแสดงอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	21
2	แผนภาพแสดงอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

เปลือกเป็นพืชที่ประชากรในเขตร้อนรู้จักกันดีว่า... สามารถปลูกได้ในแปลง
นาหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วระหว่างช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ แล้วเก็บเกี่ยว
ราวปลายเดือนมิถุนายน ... (กรมส่งเสริมการเกษตร, เสถียร, 2526) พืชเปลือกมีคุณค่า
กันมากที่สุด ได้แก่พันธุ์เปลือกหอมซึ่งสามารถปลูกขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นที่ดอน
และแปลงนาที่น้ำขัง ประโยชน์ของเปลือกนอกจากจะปลูกไว้ที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำหรับพืช
ไม้ที่ติดเอาจะปลูกเป็นไม้ประดับเพื่อความสวยงามในบริเวณบ้านก็ได้ ส่วนหางของเปลือกนำมา
มาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใบนำมาห่อของ กาน้ำใบนำมาประกอบอาหาร

... จากสถิติตั้งแต่ปี 2518 - 2528 พบว่าผลิตเปลือกในประเทศไทยไม่
มีการเปลี่ยนแปลงและได้รับการนำเข้าเช่นเคย ซึ่งมีประมาณ 1,000 ตัน/ปี เมื่อเทียบกับประเทศ
ต่างๆในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาแล้วพบว่าอเมริกามาก (ตารางที่ 10, กรมส่งเสริมการเกษตร, 2526) ส่วนพื้นที่
เพาะปลูกนั้นในปัจจุบันมีประมาณ 20,000 ไร่เท่านั้น (เสถียร, 2526) ในด้านคุณค่าอาหาร
ของเปลือกพบว่าเปลือกเป็นพืชตัวที่คาร์โบไฮเดรตหรือสารคาร์บอนสูงและค่ากรดประมาณ 1.3 -
2.9 % โปรตีน 1.4 - 3.0 % ไขมัน 0.16 - 0.36 % ใยอาหาร 0.6 - 1.0 % เถ้า 0.3 -
1.0 % (เสถียร, 2526)... ทั้งนี้กล่าวกันว่าเปลือกเป็นพืชตัวที่ผลิตขึ้นที่สหรัฐอเมริกา
(คาร์โบไฮเดรต) ในปริมาณที่สูงในสมัยที่เทคโนโลยีกำลังเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วได้มีการ
นำเอาผลิตภัณฑ์เปลือกมาทำการคิดแปลงใหม่เป็นแป้งเปลือก เพื่อนำไปใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ในงาน
ด้านอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี เช่น การทำอาหารเสริม ความหวาน อาหารรังสีวิธี เช่น
แข็งเทียม เป็นต้น (รายงานการวิจัยของนายวิชัย นามรักษา, 2528) นอกเหนือจากการนำ
เปลือกมาแปรรูปกันอย่างง่าย ๆ บริโภคกับกาแฟหรือชา และนำไปเป็นคาร์ดิโอของเนื้อสัตว์ตั้ง
เช่นในปัจจุบัน คือ การนำเปลือกมาทำ กวน ลาบ น้ำปลา และทอดเท่านั้น

ส่วนประโยชน์ในด้านการตลาดเปลือกเป็นพืชที่ประชาชนทั่วไปนิยมรับประทาน ซึ่ง
ง่ายหาชมได้ หรือถ้าคิดจะรับประทานเปลือกและให้ราคาดี เห็นว่าควรปลูกเปลือกทั้งมีอนาคที่ผลิต
และวางเป็นพืชเศรษฐกิจของไทยได้ก็อีกหลาย เพราะได้รับการแนะนำและส่งเสริม จากกรมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตให้มีประสิทธิภาพใช้เกษตรกรรมมาปลูก เพื่อถนอมมากขึ้น เพื่อนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์
ในทางอุตสาหกรรมทำแป้ง ซึ่งมีแนวทางที่จะได้รับการพัฒนาจากภาคเกษตรกรรมขยายสู่ภาค
อุตสาหกรรม ทั้งนี้ผู้ทำการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหานี้ จึงได้ทำการศึกษา
ภาวะการผลิตและการตลาดของเผือก ไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพ
การปลูกเผือกให้ยิ่งขึ้น ในที่สุดก็จะเป็นการเพิ่มมูลรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง ส่วน
ภาครัฐบาลก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการผลิตเผือกให้เป็น
การค้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาดัชนีค่าทั่วไปของการผลิตเผือกในเขตท้องที่จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาสภาพการตลาดของเผือกในจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปลูกเผือกในจังหวัดนครนายก
4. เพื่อศึกษาค้นทุนและรายได้อของเกษตรกรผู้ปลูกเผือก
5. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิต อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง
และพัฒนาการผลิตเผือกให้เป็นการค้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาดังนี้ทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดัชนีค่าทั่วไป
ของการผลิต ค้นทุนและรายได้อจากการผลิตเผือก ตลอดจนการตลาดในเขตท้องที่จังหวัดนคร -
นายก ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการปลูกเผือก และอาจใช้เป็นประโยชน์ในการ
ศึกษาวิจัยของบุคคลอื่นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาดังนี้ จะศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและรายได้อ ดัชนีค่าการ
ผลิตและการตลาด ตลอดจนค้นทุนจากการผลิตเผือก โดยได้เลือกเขตท้องที่จังหวัดนครนายกเป็น
เขตที่ทำการศึกษา เพราะมีความสะดวกในการเก็บข้อมูล การศึกษาในครั้งนี้ได้จำแนกตัวอย่าง
ที่จะศึกษาทั้งหมด 40 ตัวอย่าง

ข้อมูลที่จะนำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการออกแบบสอบถามต่างด้าน การผลิตและการตลาดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแบ่งได้เป็นส่วนๆ ดังนี้

1. ประวัติส่วนตัว
2. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ข้อมูลทางด้านต้นทุนและรายได้จากการผลิตเพื่อถ
4. ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด

การตรวจเอกสาร

1. กรมส่งเสริมการเกษตร, การปลูกเห็ดหอม(ถั่วแระแท้ที่ 15), กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ 2520.
2. เสถียร สิริเพ็ญ, การปลูกเห็ดหอม, เกษตรจังหวัดนครนายก, 2526. (เอกสารโรเนียว).

วิธีการเก็บ

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางโดยการหาเปอร์เซ็นต์เบื้องต้นจากเป็นการศึกษา ขนาดเล็กที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในทางปริมาณ

วิธีวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้ ค่าเงินการโดยสมการต้นทุนและรายได้มีการตั้ง ต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดดังต่อไปนี้คือ

รายได้สุทธิ	=	รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนผันแปร
รายได้ทั้งหมด	=	รายได้จากการขายผลผลิตเพื่อถทั้งสิ้น
ต้นทุนคงที่	=	ค่าเช่าที่ดิน + ค่าเช่าอื่น
ต้นทุนผันแปร	=	ค่าจ้างแรงงาน + ค่าวัสดุเห็ด + ค่าไฟ
		จ่ายในการผลิต
ต้นทุนรวม	=	ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ ๓

สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเผือกและห้องที่ทำการศึกษา

สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเผือก

จากเกษตรกรผู้ผลิตเผือกที่ได้รับการสำรวจ ในท้องที่จังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๘ จำนวนรวม ๕๐ ราย เป็นเกษตรกรผู้ผลิตเผือกเพียงอย่างเดียว จำนวน ๓๔ ราย และทำการผลิตเผือกนั้รละอบกับการผลิตข้าวนาดี จำนวน ๒๖ ราย ซึ่งมีเพาะปลูกเผือกโดยเฉลี่ยประมาณครอบครัวละ ๑ ไร่ (๐.๙๙ ไร่) โดยมีพื้นที่ผลิตเผือกต่ำสุด ๐.๕ ไร่ และสูงสุด ๖ ไร่ ผลผลิตเผือกได้ประมาณ ไร่ละ ๑,๕๕๘.๓๗ กิโลกรัม

อย่างไรก็ตามการผลิตเผือกเกษตรกรผู้ปลูกมีความพอใจในผลตอบแทนอย่างมาก เนื่องจากได้กำไรดีกว่าการทำนา กำไ้นี้จ่ายในการผลิตทำ ไร่และแมตงไม่รุนแรง ทั้งนี้ผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่ากับเพียงโคจ้งห้องซึ่งอยู่กับราคาผลผลิตที่ได้รับเป็นสำคัญ ดังนั้นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจะได้ศึกษาถึงภาวะการผลิต ต้นทุน รายได้ การตลาด และสภาพทั่วไปเกี่ยวกับตัวเกษตรกรและครอบครัวที่จะศึกษาต่อไป

เพศของเกษตรกรผู้ปลูกเผือก

อาชีพทางการผลิตเผือกยังเป็นอาชีพที่ไม่กว้างขวางมากนัก ทั้งนี้การเพาะปลูกของแต่ละฟาร์มมีได้ว่ามีขนาดเล็กน้อย ฉะนั้นเกษตรกรผู้ปลูกเผือกจึงมักจะทำไร่ ทั้งหญิงและชาย เพื่อการผลิตที่มุ่งหวังจะทำเป็นเล้าราย

ตารางที่ 1 จำนวนเพศของเกษตรกรผู้ปลูกเพื่อแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัด
นครนายกปี 2528

ขนาดของฟาร์ม (ไร่)	จำนวนฟาร์ม (หัวช้าง)	พร.			
		ชาย		หญิง	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	12	60	6	40
1 - 1.99 ไร่	10	13	81.25	3	10.75
2 - 3 ไร่	4	2	50	2	50
รวม	40	27	67.50	13	32.50

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกเพื่อแยกจำนวน 40 ราย พบว่า เป็นเกษตรกร
เพศชายจำนวน 27 รายหรือร้อยละ 67.50 และเป็นเกษตรกรเพศหญิงจำนวน 13 รายหรือ
ร้อยละ 32.50 จากเกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจ

อายุตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่ใช้เป็นตัวอย่างแยกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนตัวอย่าง (ตัวอย่าง)	คิดเป็นร้อยละ
20 - 29	3	7.50
30 - 39	14	35.00
40 - 49	9	22.50
50 - 59	12	30.00
60 - 69	2	5.00
รวม	40	100.00

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า เกษตรกรที่ได้รับการสำรวจส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี กล่าวคือ เกษตรกรจำนวน 14 รายหรือร้อยละ 35.00 มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี จำนวน 12 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 30 ช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 9 รายหรือร้อยละ 22.50 ส่วนเกษตรกรที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวช่วงอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 7.50 สำหรับเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี มีจำนวน 2 รายหรือร้อยละ 5.00 และเมื่อพิจารณาอายุเฉลี่ยของเกษตรกรจะเห็นว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงถึง 42.53 ปี จากตารางที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 อายุเฉลี่ยของเกษตรกรที่สำรวจแยกตามช่วงอายุ ในจังหวัดนครราชสีมา 2528

ขนาดของฟาร์ม	จำนวน ฟาร์ม	ช่วงอายุ					เฉลี่ยทั้งหมด
		ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 39 ปี	40 - 49 ปี	50 - 59 ปี	59ปีขึ้นไป	
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	27.00	33.75	41.26	52.50	62.00	42.95
1 - 1.99 ไร่	16	29.00	32.39	46.00	55.00	63.00	41.25
2 - 3 ไร่	4	-	30.00	47.00	56.50	-	49.50
รวม	40	28.00	34.68	44.95	54.67	65.50	42.93

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ระดับการศึกษา

ความสามารถในการจัดการฟาร์ม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยในการผลิตอย่างหนึ่งย่อมจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาของเกษตรกร ทั้งนี้เพราะถือกันว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาย่อมจะสามารถรับเอาเทคโนโลยีวิชาการพัฒนาใหม่มาได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ เนื่องจากการผลิตในปัจจุบันเป็นการผลิตเพื่อการค้า ความรู้วิชาการเกษตรพัฒนาใหม่ ตลอดจนการคิดหาวิธีการตลาดย่อมจะเป็นสิ่งจำเป็นนอกเหนือจากความชำนาญในการเกษตรซึ่งเกษตรกรต้องมีอยู่แล้ว

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัดนครนายก

ขนาดของฟาร์ม จำนวน ไร่	จำนวน ฟาร์ม	ระดับการศึกษา		
		ไม่เข้าโรงเรียน	ประถม (ป.4)	มัธยม (ม. 3)
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	3	15	2
1 - 1.99 ไร่	16	-	15	1
2 - 3 ไร่	4	2	-	-
รวม	40	5	30	3
ร้อยละ	100	12.50	80	7.5

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากการสำรวจในตารางที่ 4 พบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ทำเป็นกิจการฟาร์มส่วนใหญ่จะเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กล่าวคือ เกษตรกรจำนวน 32 รายหรือร้อยละ 80 ของเกษตรกรที่ได้รับการสำรวจทั้งหมดมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 12.5 และเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีเพียง 3 รายหรือร้อยละ 7.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพทางการสมัคร

ตารางที่ 5 สถานภาพทางการสมัครของเกษตรกร แยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัดนครนายก

ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม ไร่	สถานภาพทางการสมัคร			
		โสด	อยู่ด้วยกัน	เช่า	ขาย
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	-	18	-	2
1 - 1.99 ไร่	16	-	15	-	1
2 - 3 ไร่	4	-	4	-	-
รวม	40	-	37	-	3
ร้อยละ	100	-	92.50	-	7.50

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 5 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพทางการสมัครที่แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน กล่าวคือเกษตรกรจำนวน 37 รายหรือร้อยละ 92.50 ของเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการสำรวจ แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน และมีเพียง 3 รายหรือร้อยละ 7.50 เท่านั้นที่มีสถานภาพเป็นโสด

จำนวนคนในครอบครัว

ตารางที่ ๖ จำนวนคนเฉลี่ยในครอบครัวของเกษตรกร แยกตามขนาดฟาร์มในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๔

ขนาดของ ฟาร์ม	จำนวน ฟาร์ม	จำนวนคนในครอบครัว				เฉลี่ย ทั้งหมด
		๓ - ๕ คน	๖ - ๘ คน	๙ - ๑๑ คน	๑๒ คนขึ้นไป	
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๔	๖.๕๖	-	๑๒	๕.๕๕
๑ - ๑.๘๔ ไร่	๑๖	๕	๗	๑๐	-	๕.๓๑
๒ - ๓ ไร่	๔	๕	๘	-	-	๗.๒๕
รวม	๔๐	๑๔	๖.๘๓	๑๐	๑๒	๕.๖๓

ที่มา : (จากการสำรวจ)

**ตารางที่ 7 จำนวนคนเฉลี่ยที่ทำงานได้ในครอบครัวของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม
ในจังหวัดนครนายกปี 2528**

ขนาดฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	จำนวนคนที่ทำงานได้				เฉลี่ยทั้งหมด
		2 - 3 คน	4 - 5 คน	6 - 7 คน	8 - 9 คน	
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	2.50	4.60	6	-	3.10
1 - 1.99 ไร่	18	2.27	4.75	-	9	3.31
2 - 3 ไร่	4	3	4.50	-	8	5
รวม	40	2.42	4.64	6	8.5	3.43

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 6,7 พบว่าเกษตรกรมีจำนวนคนในครอบครัวเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 5.63 คนและจำนวนคนที่ทำงานได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.43 คน จากเกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจจำนวน 40 ครอบครัว สำหรับจำนวนคนในครอบครัวส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 3 - 5 คน กล่าวคือเกษตรกรมีคนในครอบครัวระหว่าง 3 - 5 คน จำนวน 22 รายหรือร้อยละ 55 ช่วง 6 - 8 คน จำนวน 15 รายหรือร้อยละ 37.50 ช่วง 9 - 11 คนมีเพียง 2 รายหรือร้อยละ 5 และอยู่ในช่วง 12 คนขึ้นไป จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 2.5 ส่วนคนที่ทำงานได้ในครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2 - 3 คน จำนวน 26 รายหรือร้อยละ 65 จำนวน 2 รายหรือร้อยละ 5 และมีเมือง 6 - 7 คน จำนวน 1 รายหรือร้อยละ 2.5 จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจ ดังตารางที่ 8

98011

ตารางที่ 8 จำนวนคนในครอบครัวและจำนวนคนที่ทำงานได้ของเกษตรกรผู้ผลิตปี 2528

จำนวนคนใน ครอบครัว	จำนวน ตัวอย่าง	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนคน ที่ทำงานได้	จำนวน ตัวอย่าง	คิดเป็น ร้อยละ
3 - 5 คน	22	55	2 - 3 คน	20	65
6 - 8 คน	15	37.5	4 - 5 คน	11	27.5
9 - 11 คน	2	5	6 - 7 คน	1	2.5
12 คนขึ้นไป	1	2.5	8 - 9 คน	2	5

ที่มา : (จากการสำรวจ)

การถือครองที่ดิน

ในทางเศรษฐศาสตร์นี้ถือวาระบบการถือครองที่ดินจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมาก ที่สำคัญได้แก่ การมีผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกร เทคนิคการผลิต และความสามารถในการจัดการและสุดท้ายจะมีผลต่อการสะสมทุน โดยทั่วไปถ้าจำนวนการถือครองที่ดินออกเป็คนแบบผู้เช่าที่ดินและแบบเจ้าของที่ดินตัวเอง ดังนั้นการถือครองแบบหนึ่งอาจจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจได้ดีกว่า โดยเฉพาะในด้านการลงทุนในการปรับปรุงประสิทธิภาพและเทคนิคการผลิต ฉะนั้นพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การถือครองที่ดินจึงเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตของเกษตรกรที่กำลังศึกษาด้วย

ตารางที่ ๙ ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๘

ขนาดของฟาร์ม (ไร่)	ขนาดของ ฟาร์มเฉลี่ย (ไร่)	เงินของตนเอง		ของตนเองและผู้อื่นบางส่วน		ผู้อื่นทั้งหมด		ที่ในโครงการ		รวม	
		จำนวน ฟาร์ม	ร้อยละ	จำนวน ฟาร์ม	ร้อยละ	จำนวน ฟาร์ม	ร้อยละ	จำนวน ฟาร์ม	ร้อยละ	จำนวน ฟาร์ม	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๐.๕๑	๓	๑๕	๓	๑๕	-	-	๑๔	๓๐	๒๐	๑๐๐
๑ - ๑.๙๙ ไร่	๑.๕๓	๕๐	๕๐	๔	๒๕	๓	๑๘.๓๕	๑	๖.๒๕	๑๖	๑๐๐
๒ - ๓ ไร่	๒.๓๘	๑	๕	๓	๓๕	-	-	-	-	๔	๑๐๐
รวม	๑.๑๒	๑๒	๓๐	๑๐	๒๕	๓	๓๐.๕๐	๑๕	๓๓.๕๐	๔๐	๑๐๐

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรผู้ผลิตเปลือกที่ได้สำรวจแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ เป็นของตนเองทั้งหมด , เป็นของตนเองและผู้เช่าบ้างบางส่วน , เป็นผู้เช่าทั้งหมด และเป็นที่ดินในโครงการที่ทางการจัดสรรให้เกษตรกร จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าเกษตรกรที่สำรวจทั้งหมด 40 ครอบครัว มีที่ดินเป็นของตนเองจำนวน 12 ครัวเรือนหรือร้อยละ 30 รองลงมาเป็นที่ดินเป็นของตนเองและเป็นผู้เช่าบางส่วนจำนวน 16 ครัวเรือนหรือร้อยละ 25 เป็นผู้เช่าทั้งหมดจำนวน 3 ครัวเรือนหรือร้อยละ 7.5 และเป็นที่ดินในโครงการจำนวน 15 ครัวเรือนหรือร้อยละ 37.5 ซึ่งพิจารณาแล้วเกษตรกรที่เช่าแล้วอาจกล่าวได้ว่ามีการถือครองที่ดินโดยทางการจัดสรรให้ครัวเรือนละเท่ากับร้อยละ 2 งานหรือ 0.5 ไร่ เป็นส่วนใหญ่ที่ได้จากการสำรวจ รองลงมาเกษตรกรจะมีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง

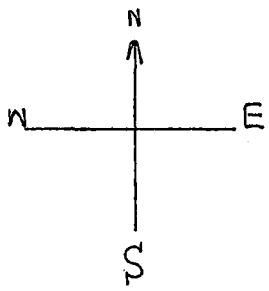
สภาพทั่วไปของท้องที่ทำการศึกษา

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกที่มีการปลูกเปลือกกันของสมมาตร เป็นจังหวัดที่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตรเศษ สภาพทั่วไปภายในจังหวัด นครนายก ประกอบด้วย 4 อำเภอใหญ่ๆ ดังนี้คือ อำเภอเมือง , อำเภอบ้านนา , อำเภอองครักษ์ และอำเภอปากพลี มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดสระบุรีและจังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอยุธยา ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งจังหวัดใกล้เคียงเหล่านี้ก็มีการผลิตเปลือกเช่นเดียวกับจังหวัดนครนายก จังหวัดนครนายกมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรประมาณ 100,394 ไร่ ที่ดินประกอบการเกษตรทั้งจังหวัด 823,320 ไร่ จะมีพื้นที่การปลูกเปลือกกระจายไปในอำเภอเมืองและอำเภอบ้านนา เป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนหนึ่งที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก เกือบ มีการทำรายได้ทุกๆอำเภอ ส่วนผลไม้และปศุสัตว์ต่างๆ ในการศึกษารังนี้ได้เลือกเอาพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอบ้านนา ซึ่งเป็นแหล่งปลูกเปลือกโดยเฉพาะเพื่อหาคอมปลูกกันเป็นจำนวนมาก เกษตรกรนิยมปลูกเพื่อหอมหลังจากการทำนาไปแล้ว เมื่อเป็นการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากที่ดินใหม่มากที่สุด โดยเลือกเอาจำนวนตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกเปลือกจากตำบลทั้งหมด 21 ครอบครัว ตำบลบางช้าง จำนวน 11 ครอบครัว ตำบลป่าชะ จำนวน 7 ครอบครัว และตำบลศรี - กระอางค์ 1 ครอบครัว นอกจากนี้ภายในจังหวัดนครนายก ยังมีแหล่งปลูกเปลือกที่ผู้ทำการศึกษามีได้เลือกมาเป็นตัวอย่าง แต่มีการผลิตกับมากอย่างเช่น ตำบลบางอ้อ ในเขตอำเภอบ้านนาและตำบลตงละครในเขตอำเภอเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่อำเภอเมืองนครนายก

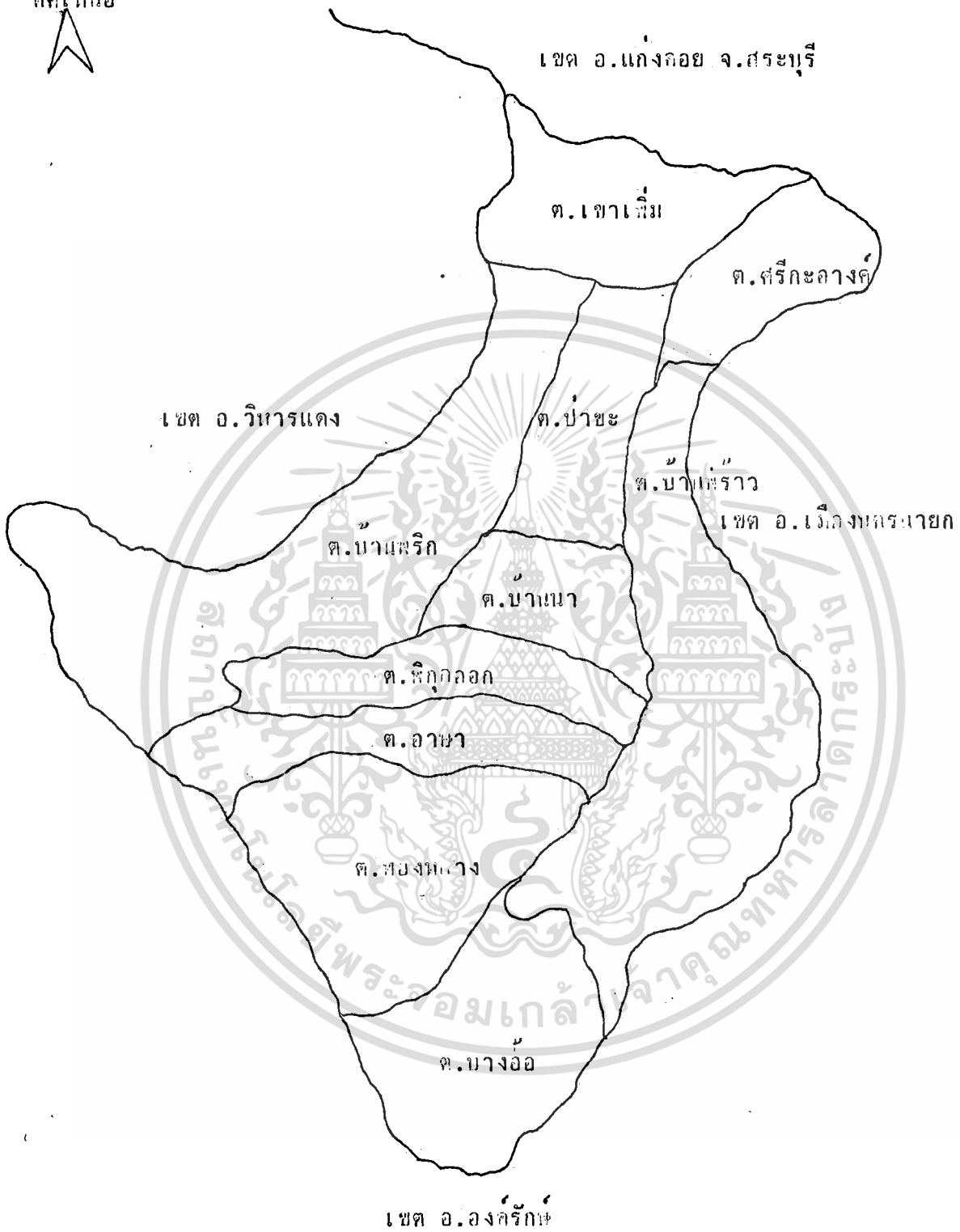
13405

ห้องสมุดพระเทพโณโณธิการเถร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สมมติเป็นหนังสือ โดยพระรอนนทาวาตุ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่อำเภอบ้านนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ภาวะการผลิต

สถิติ

ประเทศไทยสามารถผลิตเฟือกได้ปีละประมาณ 35,๖๕๑ ตัน (สถิติปี 2511)
 นี้ว่าถึงน้อยกว่าอีกหลายประเทศ แต่ก็คงมากกว่าอีกหลายประเทศทีเดียว

ตารางที่ 1๖ จำนวนประเทศผู้ผลิตและผลผลิตเฟือกที่มีเป็นจำนวนมากตามลำดับ

ประเทศ	ผลผลิต (ตัน)
ไนจีเรีย	1,291,๐๐๐
กานา	955,๐๐๐
คาเมอรูน	7๐3,๐๐๐
ไอวอรีโคสต์	1๐6,๐๐๐
ไทย	65,๐59
สหภาพรัฐอาหรับ	35,๘๐๐
รัฐอาไววิ - สหรัฐอเมริกา	4,๐๐๐

ที่มา : (สถิติปี 2511)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๑ ปริมาณเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตเนื้อกรวมทั้งประเทศไทย ๒๕๒๔ - ๒๕๒๘

ปี	พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด (ไร่)	เสียหาย	เก็บเกี่ยว	ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)
๒๕๒๔	๔๑,๕๐๓	๓๑๐	๔๑,๑๙๑	๘๕,๑๖๖	๒,๐๖๓
๒๕๒๕	๔๘,๒๕๘	๑,๒๕๕	๔๗,๐๐๓	๘๑,๖๙๑	๑,๗๓๘
๒๕๒๖	๔๑,๐๑๑	๒๕๖	๔๐,๗๕๕	๖๒,๐๖๘	๑,๕๓๘
๒๕๒๗	๓๘,๕๖๗	๔๓๘	๓๘,๑๒๙	๕๕,๘๐๓	๑,๖๓๕
๒๕๒๘	๔๕,๙๖๓	๑,๘๗๘	๔๔,๐๘๕	๗๓,๙๒๘	๑,๖๗๓

ที่มา : (สถิติการปลูกพืชผัก , ๒๕๒๔/๒๘)

ประวัติความเป็นมาและแหล่งปลูก

เดิมชื่อภาษาอังกฤษว่า taro นอกจากชื่ออื่น ๆ ยังมีชื่ออื่นอีกคือ old cocoyam, dashen และ eddo

เดิมมีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบตะวันออกเฉียงใต้ ของทวีปเอเชียและแถบมหาสมุทรแปซิฟิก เพื่อใช้เป็นอาหารหลักของชาวชิวอี้ เดิมทีได้ขุดเผือกเป็นฝักยาว ต่อมาภายหลังจึงนำเอามาปลูกเพื่อใช้รับประทาน คนไทยรู้จักรับประทานเผือกมานานแล้ว

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการปลูกเผือกในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ มีการปลูกเผือกกันมากที่สุด ในจังหวัดภาคกลางของประเทศ ซึ่งมีเนื้อที่ปลูกมากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ปลูกเผือกทั้งหมดของประเทศ จังหวัดที่ปลูกมากได้แก่ ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชัยนาท สมุทรสาคร รongดงไ ได้แก่ภาคใต้ปลูกมากที่สุดในจังหวัดสงขลา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภาคตะวันออก เวียงเหนือปลูกมากในจังหวัดบุรีรัมย์ มหาสารคาม ส่วนภาคใต้ชอบปลูกเผือกน้อยกว่าภาคอื่นๆ ปลูกมากในจังหวัดน่าน

จังหวัดที่ปลูกเผือกมากที่สุดของประเทศ ได้แก่จังหวัดราชบุรี มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 13,238 ไร่ ผลผลิตปีละประมาณ 13,238 ตัน (สถิติปี 2511)

ตารางที่ 12 ไร่ปลูกและผลผลิตฝ้ายปี 2528 แยกเป็นรายภาค

ภาค	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เหนือ	6,525	10,857
ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,733	9,225
กลาง	3,014	4,134
ตะวันออก	1,592	1,920
ตะวันตก	13,100	23,296
ใต้	13,939	22,450
รวมทั้งประเทศ	45,963	73,928

ที่มา : (สถิติการปลูกฝ้าย, 2528)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 จังหวัดที่ปลูกเห็ดออกมา 10 จังหวัด ในปี 2511

ลำดับ	จังหวัด	เชื้อเห็ดเพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	ราชบุรี	13,238	13,138
2	ประจวบคีรีขันธ์	7,890	5,128
3	สงขลา	4,513	3,203
4	ชัยนาท	3,040	1,520
5	บุรีรัมย์	2,720	2,300
6	สุราษฎร์ธานี	2,469	3,251
7	สมุทรสาคร	2,410	1,176
8	มหาสารคาม	2,250	1,020
9	สมุทร	2,233	2,500
10	บ้าน	2,019	597
รวมทั้งประเทศ		75,532	63,212

ที่มา : (สถิติปี 2511)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของเผือกแยกตามภาคเป็นรายจังหวัดในปี ๒๕๒๔

ภาค/จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)			ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
	ทั้งหมด	เสียหาย	เก็บเกี่ยว		
รวมภาคกลาง	๓,๐๑๔	-	๓,๐๑๔	๔,๑๓๔	๑,๓๓๒
๑. กรุงเทพฯ ฯ	๕๐	-	๕๐	๕๐	๑,๐๐๐
๒. ชัยนาท	๓๑	-	๓๑	๑๒	๔๐๐
๓. นนทบุรี			ไม่รายงาน		
๔. ปทุมธานี	๒๖๓	-	๒๖๓	๑๖๐	๖๐๐
๕. พระนครศรีอยุธยา			ไม่รายงาน		
๖. ลพบุรี	๑๐	-	๑๐	๕	๔๕๐
๗. สระบุรี	๒,๔๖๓	-	๒,๔๖๓	๓,๖๔๕	๑,๕๐๐
๘. สิงห์บุรี	๕๕	-	๕๕	๓๑	๑,๒๐๐
๙. อ่างทอง	๕๔	-	๕๔	๕๓	๑,๐๕๔

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

๒๑

ภาค/จังหวัด	ทั้งหมด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
		เสียหาย	เก็บเกี่ยว		
รวมภาคตะวันออก	๑,๕๙๒	๑๓	๑,๕๗๙	๑,๙๖๖	๑,๖๒๓
๑. จันทบุรี	๒๖๗	๓	๒๖๔	๓๓๐	๑,๔๐๐
๒. ฉะเชิงเทรา	๑๔๐	-	๑๔๐	๙๘	๗๐๐
๓. ชลบุรี	๓๒๑	-	๓๒๑	๑๖๑	๕๐๐
๔. นครนายก	๔๐๒	-	๔๐๒	๓๓๓	๑,๙๕๓
๕. ตราด	๒๖๖	๑๐	๒๕๖	๒๘๘	๑,๑๒๕
๖. ปราจีน			ไม่รายงาน		
๗. ระยอง	๑๙๔	๕	๑๘๙	๒๓๖	๑,๒๔๐
๘. สมุทรปราการ	๒	-	๒	-	-

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

30

ภาค/จังหวัด	ทั้งหมด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		ผลผลิตทั้งหมด	ผลผลิตต่อไร่
		เฉลี่ย	เก็บเกี่ยว		
รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๑,๑๖๐	๑,๔๑๘	๑๑,๗๔๑	๒๕,๒๘๖	๒,๑๕๕
๑. กาญจนบุรี	๒,๑๔๓	๒๓๒	๑,๕๑๕	๒,๕๒๔	๑,๖๐๐
๒. นครปฐม	๒,๕๒๑	-	๒,๕๑๑	๖,๓๐๓	๒,๕๐๐
๓. ประจวบคีรีขันธ์	๓,๕๕๘	๓๘๕	๓,๐๖๔	๕,๑๕๒	๓,๐๐๐
๔. เพชรบุรี	๑,๓๓๒	-	๑,๓๓๒	๒,๓๘๘	๑,๘๐๐
๕. ราชบุรี	๓,๒๒๔	๓๘๓	๒,๘๓๑	๕,๕๐๑	๑,๕๙๐
๖. สมุทรสงคราม	-	-	-	-	-
๗. สมุทรสาคร	๔๓๘	-	๔๓๘	๔๓๘	๑,๐๐๐
๘. สุพรรณบุรี			ไม่รายงาน		

ที่มา : (สถิติการปลูกพืชผัก , ๒๕๕๘)

ลักษณะของเผือก

เผือกเป็นพืชที่มีอายุมากกว่า 1 ปีขึ้นไป หัวเผือกเป็นลำต้นที่เกิดอยู่ใต้ดิน ประกอบไปด้วยหัวใหญ่ 1 หัว และมีหัวเล็กๆแตกออกมารอบๆขนาดรูปร่างของหัวและสีของเนื้อเผือกมีความแตกต่างกันออกไปตามพันธุ์ หัวใหญ่มีน้ำหนักตั้งแต่ 450 กรัม ไปจนถึง 0.5 กิโลกรัม หัวเล็กๆหนักตั้งแต่ 28 กรัม ไปจนถึง 450 กรัม เนื้อเผือกมีสีต่างๆ ตั้งแต่สีขาว เหลือง ส้ม แดง และม่วง โดยทั่วไปเท่าที่ทราบมีเผือกอยู่กว่า 200 พันธุ์ในเมืองไทยเรามีอยู่หลายพันธุ์ เผือกเป็นพืชที่มีอายุอยู่ได้หลายฤดู ลำต้นใต้ดินเจริญเติบโตกลายเป็นหัว ปลดต้นสูง 0.4 - 4 เมตร ใบใหญ่เป็นรูปหัวใจมีขนาดสีต่างๆกัน ดอกปกติประกอบด้วย 2 - 5 ช่อดอก อยู่ในช่อก้านใบ ช่อดอกมีก้านยาว 15 - 30 เซนติเมตร ดอกบานทยอยกันเรื่อยๆดอกตัวเมียมักจะไม่มี ดอกตัวผู้หนึ่งดอกมีก้านเกสรตัวผู้ 2 - 3 อัน ผลมีสีเขียวเปลือกบางไม่ค่อยมีเมล็ด เท่าที่ทราบเผือกที่ปลูกในซาไว นิวกีนิ และโอมินิกัน สามารถติดเมล็ดได้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เผือกมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Colocasia esculenta(L) Schott

อยู่ใน family Araceae เท่าที่ทราบมีเผือกอยู่กว่า 200 พันธุ์ เผือกเป็นพืชที่มีอายุได้หลายฤดู ลำต้นใต้ดินเจริญเติบโตกลายเป็นหัว เดิมทีเดิยวนักพฤกษศาสตร์ได้แบ่งเผือกออกเป็น 2 ชนิด คือ C. antiquorum กับ C. esculenta

ต่อมาได้ตรวจลักษณะอย่างละเอียดแล้ว เขาจึงจัดเผือก 2 ชนิดเข้าไว้เป็นชนิดเดียวกันคือ C. esculenta คงแตกต่างกันที่พันธุ์เท่านั้น ขณะนี้เผือกจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. eddoe type ประเภทนี้ได้แก่ C. esculenta var antiquorum หรือ C. esculenta var globulifera ได้แก่เผือกที่มีหัวขนาดเล็กกว่าล้อมรอบหลายหัว ทุกหัวรับประทานได้และใช้ทำพันธุ์ได้
2. dasheen type ประเภทนี้ได้แก่ C. esculenta var. esculenta ได้แก่เผือกที่มีหัวขนาดใหญ่ และมีหัวขนาดเล็กๆล้อมรอบ หัวใหญ่รับประทาน ส่วนหัวเล็กมักใช้ทำพันธุ์ เผือกประเภทนี้ได้แก่เผือกหอม ซึ่งเป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกกันโดยทั่วไปของไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า...
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปลือกในเมืองไทยเท่าที่มีผู้จำแนกไว้ 4 ชนิด ได้แก่

1. เปลือกหอม เป็นชนิดหัวใหญ่หนักหัวละประมาณ 2 - 3 กก. มีหัวเล็กติดอยู่กับหัวใหญ่เล็กน้อย ตั้มีรับประทานมีกลิ่นหอม กาบใบใหญ่ สีเขียว
2. เปลือกเหลือง หัวขนาดกลม หัวสีเหลือง
3. เปลือกไม้หรือเปลือกไหลดำ หัวมีขนาดเล็ก
4. เปลือกแดง ที่ตาของหัว มีสีแดงเข้มมีหัวเล็กๆติดอยู่รอบหัวใหญ่ เป็นกลุ่มจำนวนมาก กาบใบและเส้นใบสีแดง

คุณค่าทางอาหาร

เปลือกจัดเป็นพืชอาหารแห้งและมีปริมาณโปรตีนต่ำ ประมาณ 2 - 3 % ของน้ำหนักสด ซึ่งเทียบได้กับคุณค่าทางอาหารของมันฝรั่ง โปรตีนมีปริมาณของไลซีนต่ำเช่นเดียวกับพวกธัญพืช แต่เปลือกมีปริมาณแคลเซียม ฟอสฟอรัสและเหล็ก มากกว่ามันฝรั่ง และมีปริมาณไวตามินบี 1 สูงเช่นกัน เนื่องจากเปลือกมีปริมาณโปรตีนและไขมันต่ำจึงจำเป็นต้องเสริมพวกไขมันและโปรตีนเพื่อให้คุณค่าทางอาหารสมบูรณ์และเหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย ใบและก้านใบของเปลือกมีปริมาณโปรตีน ไขมัน และแร่ธาตุต่างๆสูงกว่าในส่วนหัว แม้ปริมาณคาร์โบไฮเดรตต่ำกว่าครึ่งของหัว ซึ่งจะเห็นได้ว่าใบและก้านใบมีความสมบูรณ์ทางอาหารมากกว่าส่วนของหัว

มันฝรั่ง

เปลือกมีอยู่หลายพันธุ์ด้วยกัน และแตกต่างกันอย่างมากในแง่ของผลผลิตและการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมตลอดจนลักษณะของพืช ขนาดของหัว รสชาติและปริมาณของแป้ง มีงานวิจัยเกี่ยวกับเปลือกทั้งสีขาว ฮอร์ไตรีโกล และศูนย์วิจัยในแถบคาร์เบียนและตะวันออกไกล

การปลูก

เปลือกเป็นพืชที่สามารถจะลงหัวได้โดยดินเกือบทุกชนิดที่มีอินทรีย์วัตถุอยู่มากพอสมควร มีการปลูกประมาณต้นน้ำคองไม่ขาดช่วง ซึ่งอยู่ในระหว่าง 170 - 180 วัน ในระยะตั้ง - ก้าวเกษตรกรจะต้องทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมากที่สุด นับตั้งแต่การเตรียมดิน

เพื่อเพาะกล้า จนกระทั่งถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งมักจะสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมในการปลูกเผือกตั้งแต่กล้าต่อไป

ในการศึกษาสภาพการผลิตเผือกของจังหวัดมณฑลในครั้งนี้ เกษตรกรมีการผลิตที่ต่อเนื่องจนสามารถที่จะยึดเป็นอาชีพหลักในการประกอบอาชีพได้ทั้งจำนวน 11 รายหรือร้อยละ 27.50 จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 40 ราย และยึดเป็นอาชีพรองหลังจากการค้ามาค้าแล้วจำนวน 29 รายหรือร้อยละ 72.50 ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกเผือกมีเหตุผลและแรงจูงใจในการตัดสินใจปลูกเผือกดังตารางที่ 15

จากตารางที่ 15 พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตมีเหตุผลหรือแรงจูงใจในการตัดสินใจปลูกเผือก ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่ว่าต้องการหารายได้เพิ่มเติมในช่วงฤดูแล้ง กล่าวคือเกษตรกรจำนวน 16 รายหรือร้อยละ 40 ต้องการหารายได้เพิ่มเติมหลังจากการนำนาแล้ว รองลงมาเกษตรกรจำนวน 10 รายหรือร้อยละ 25 มีเหตุผลว่ารายได้ดีกว่าการนำนา สำหรับจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 22.50 ทำการผลิตเผือกเพราะทางการเกษตรแนะนำและส่งเสริมให้ปลูกเผือก และมีเพียง 5 รายหรือร้อยละ 12.50 มีเหตุผลว่าอยากลองปลูกเผือกจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ทำสำรวจ

ตารางที่ ๑๕ เหตุผลในการปลูกเห็ดของ เกษตรกรจังหวัดนครนายกแยกตามขนาดของฟาร์มปี ๒๕๒๔

ขนาด ของ ฟาร์ม	จำนวน ตัวอย่าง	เหตุผลในการปลูกเห็ด							
		ทางการส่งเสริม		หารายได้เพิ่มเติม		รายได้ดีกว่าที่อื่น		อยากลองปลูก	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๔	๒๐	๔	๒๐	๕	๒๕	๓	๑๕
๑ - ๑.๕๕ ไร่	๑๖	๑	๖.๒๕	๗	๔๓.๗๕	๗	๔๓.๗๕	๑	๖.๒๕
๒ - ๓ ไร่	๕	-	-	๑	๒๕	๒	๔๐	๑	๒๐
รวม	๔๑	๕	๑๒.๒๐	๑๖	๓๙.๐๒	๑๐	๒๔.๓๙	๕	๑๒.๒๐

ที่มา : (จากการสำรวจ)

อุปการะปลูก เกือบขึ้นได้ทั้งในดินที่มีความชุ่มชื้นสูง ชื้น และในที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง จึงมีการปลูกฝือกในดินที่แห้ง 2 ประเภท สำหรับปีที่ยังสามารถปลูกฝือกในน้ำเหนือมปลูกข้าว กับปลูกบนดินที่ขึ้นแล้วไม่มีน้ำขัง การปลูกในน้ำคล้ายกับการทำนาที่มีปฏิบัติกันมากในต่างประเทศ หากที่ปลูกฝือกที่กรมเริ่มแนะนำล่าช้าลง น้ำท่วมในหน้าน้ำ หลังจากน้ำลดแล้วจึงทำการปลูกฝือกได้ประมาณเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ และจะไปเก็บเกี่ยวก่อนหน้าน้ำจะท่วมปีต่อไปในราวเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม สำหรับพวกที่ปลูกในที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง และไม่มีการให้น้ำชลประทาน ปลูกโดยอาศัยน้ำฝนต้องปลูกต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

ตารางที่ 16 เดือนที่เกษตรกรปลูกฝือกในจังหวัดนครนายกปี 2528

เดือน	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ธันวาคม	3	7.5
มกราคม	15	37.5
กุมภาพันธ์	22	55.0

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าเกษตรกรจะปลูกฝือกกันมากในเดือนกุมภาพันธ์ กล่าวคือ เกษตรกรเลือกปลูกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์จำนวน 22 รายหรือร้อยละ 55.0 รองมาเลือกปลูกในช่วงเดือนมกราคมจำนวน 15 รายหรือร้อยละ 37.5 และเกษตรกรเลือกปลูกในช่วงเดือนธันวาคมจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

การเลือกที่และการเตรียมดิน เพื่อห่อขึ้นในที่ที่มีอุณหภูมิตั้งประมาณ 21 - 28 องศาเซลเซียส ซึ่งได้ในพื้นที่ระดับน้ำทะเลจนกระทั่งสูง 1,800 ม. บางพื้นที่สูงได้ถึง 2,400 เมตร กองการน้ำฝนประมาณ 1,750 - 2500 มม. ต่อปี ถ้าปริมาณน้ำฝนน้อยต้องมีการให้น้ำ เกือบขึ้นได้ในดินหลายชนิดขอบดินที่มีหน้าดิน ระบายน้ำดี ดินร่วน มีระดับน้ำในดินสูง มี 5.5 - 6.5 ในที่ชุ่มและลึกปีก็สามารถปลูกฝือกได้ในดินที่ไม่มีธาตุอาหารหรือ

ดินที่เสื่อมคุณภาพแล้ว เช่น ดินทราย ดินเหนียว เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างเต็มที่

ในการเตรียมดินปลูกพืชผักเนื้อเถาและผลไม้ใช้เครื่องมือหรือเครื่องทุ่นแรง เช่น รถไถ เกษตรกร และชอบเป็นต้นแรก ในการศึกษารังนี้ ได้ทำการศึกษาว่าเกษตรกรผู้ผลิตเพื่อใช้เครื่องทุ่นแรงในการเตรียมดินโดยที่เกษตรกรมีเครื่องทุ่นแรงเป็นของตนเอง หรือต้องมีการจ้างอันเป็นเหตุให้เกิดต้นทุนในการผลิตเพื่อมากน้อยต่างกันดังจะได้ทำการศึกษาลงไป

ตารางที่ 17 การเตรียมดินโดยใช้รถไถแยกตามขนาดฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกเห็ดอก

ขนาดของฟาร์ม	จำนวนตัวอย่าง	การเตรียมดิน			
		จ้างรถไถ		รถไถของตนเอง	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	10	50.0	1	5.0
1 - 1.99 ไร่	16	10	62.5	6	37.5
2 - 3 ไร่	4	3	75.0	1	25.0
รวม	40	32	80.0	8	20.0

ที่มา : (จากการสำรวจ)

การไถและการเตรียมดิน การไถที่และการเตรียมดิน อาจแบ่งออกได้เป็น

- 2 วิธี คือ ครั้งแรกไถตะไปก่อน ทั้งตากแดดไว้โดยเฉลี่ยประมาณ 9 วัน จากการทำสำรวจมา การตากดินให้แห้งเป็นการฆ่าเชื้อโรคและแมลงในดิน ขณะที่ทำการตากดินเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยคอกเพื่อปรับปรุงสภาพดินและฆ่าเชื้อโรคเช่นกัน เมื่อตากดินแล้วก็ทำการไถหว่านตากและตีร่องอีกครั้ง ต่อจากนั้นก็ขุดหลุมเตรียมไว้เพื่อจะนำต้นกล้าที่โตแล้วมาปลูกลงหลุม การไถรถไถที่และการเตรียมดินของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 จะจ้างรถไถ

โดยเฉลี่ยค่าจ้างเมื่อไรต่อไร่ 172.24 บาท รองลงมาร้อยละ 20 มีโรคใบไหม้ของตนเอง (ตารางที่ 17) ระยะเวลาที่ดำเนินการได้ที่เตรียมดินจะอยู่ระหว่างเดือนธันวาคม - เดือนเมษายน

การเตรียมดินปลูก ที่อยู่อาศัยมีที่ปลูก ในราชบุรีปลูกที่ลุ่มต้องเตรียมดินที่ดี หนึ่งไร่ ไร่ โดยปกติใช้เวลาประมาณ 1 เดือน จึงปลูกกับดินแล้วรอขี้ไก่ละเอียด ทำปุ๋ย เทียวกับ การใส่แกลบปลูกพักการเตรียมดินอาจทำได้ 2 วิธี วิธีแรกเตรียมเป็นแปลงยาวซึ่งใช้เวลา วิธีที่สองใช้เมื่อใดดินหนักแล้วจากนั้นแกลบรองเป็นแปลงขนาดกว้าง 4 - 5 เมตร ความยาว ไปตามแปลงนามีช่องว่างเป็นร่องระหว่างแปลงต่อแปลง ประมาณ 50 ซม. เพื่อให้ประโยชน์ ในการรดน้ำระบายน้ำ ดินบนหลังร่องแต่ละแปลงจะต้องย่อยให้ละเอียดทำให้ที่ปลูกที่ จะ ทำได้ ล้อมจากนั้นก็ขุดหลุมปลูกให้ระยะระหว่างแถวห่างกันประมาณ 100 ซม. ระหว่างต้น หรือระหว่างหลุมห่างกัน 80 ซม. เป็นระยะที่เหมาะสม ไร่เนื้อที่ 1 ไร่ จะได้ 2,000 ต้น แต่เกษตรกรบางรายอาจจะใช้ระยะปลูกที่สั้นหรือห่างกว่านี้ได้ อาทิ

ระยะปลูก	120 × 80 ซม.	ก็จะได้	1,650	หลุม
ระยะปลูก	110 × 80 ซม.	ก็จะได้	1,800	หลุม
ระยะปลูก	100 × 80 ซม.	ก็จะได้	2,000	หลุม
ระยะปลูก	80 × 80 ซม.	ก็จะได้	2,500	หลุม
ระยะปลูก	100 × 60 ซม.	ก็จะได้	3,000	หลุม

ระยะปลูกที่เหมาะสม ควรจะใช้ระยะปลูก 100 × 80 ซม. ก็จะได้ 2,000 หลุม หรือ 2,000 ต้น เป็นระยะปลูกที่ทำให้เกิดผลดีแก่เกษตรกร ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ต้นเผือกจะเจริญเติบโตเร็ว โรคและแมลงรบกวนจะค่อย ไร่ เผือกจะไม่บังแสงแดดกัน ไร่ ระยะเจริญเติบโตทำให้ใบโตรับแสงแดดทั่วถึง

ประการที่สอง หัวเผือกจะโตทันตามระยะเวลาที่กำหนด ประมาณ 5 - 6 เดือนก็จะเก็บเกี่ยวได้

ประการที่สาม สะดวกในการขายหัวและรวบรวม การดูแลรักษา การพ่นยา ป้องกันและกำจัดโรคแมลงที่เกิดขึ้น

การชุดหมูปู ควรจะชุดหมูปูในกว้างประมาณ 30 - 40 ซม. ลึกประมาณ 30 - 40 ซม. เช่นกัน ฝายยามทำดินในชุดตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7 วัน เพื่อให้แสงแดดได้ช่วยทำให้เชื้อราในดิน จากนั้นใส่ปุ๋ยคอกหรือมูลขี้ไก่ประมาณ 1/2 กิโลกรัม บดละเอียดหรือปุ๋ยแอมโมเนีย ประมาณ 1 กระป๋องนม เพิ่มปุ๋ยเคมีสูตร 13 - 13 - 21 จำนวน 1 ช้อนแกง หรือประมาณ 50 กรัม ต่อ 1 บ่อผสม ดกุกเต้าให้เข้ากับดินให้ปุ๋ยรองพื้น ก็จะช่วยให้เห็ดออกเจริญเติบโตเร็ว

การเตรียมพันธุ์ ในเนื้อที่ปลูกเห็ด 1 ไร่ จะต้องใช้พันธุ์เห็ดประมาณ 40-50 กิโลกรัมต่อไร่ พันธุ์เห็ดอาจจะต้องซื้อชื่อได้แก่เกษตรกรีนทองสนั่นๆ และที่กรุงเทพฯ ผักกาดทองฉลาด กอที่จะนำลูกเห็ดไปปักชำในแปลงเพาะ การคัดเลือกลูกเห็ดที่มีความแข็งแรงและสมบูรณ์ โดยการสังเกตดูความเจริญของตา ซึ่งตาอาจจะสตัอยู่เสมอ ลักษณะหัวป้อมและกลมแข็ง ไม่เหี่ยว ไม่ลวกรเอาลูกเห็ดที่มีลักษณะที่เป็นโพลงหรือที่หัวยาวไปใส่ในน้ำพันธุ์ ทั้งนี้เพราะลูกเห็ดที่มีหัวยาว เมื่อนำไปเพาะหรือปลูกลงจะเจริญเติบโตช้าและเติบโตไม่สม่ำเสมอ ไม่แข็งแรงเสียเวลาในการดูแลรักษา

ลูกเห็ดที่จะใช้ทำพันธุ์ ถ้าหากเก็บไว้นานมักจะเกิดเชื้อรา ที่ทำให้หัวเห็ดจะใส่ยาจำพวกกำจัดเชื้อรา ซึ่งหาซื้อได้ตามท้องตลาด อาทิ ยาเคมีที่มีชื่อทางการค้าเรียกว่า ไคโฟลาเทน 4 เอฟ เป็นชนิดน้ำ หรือยาไคโฟลาเทน ๖๐ สบู่ผงหรือยาโกลาโคม ยาแอนตราโกลนินอัตรา ๒ ช้อนแกงผสมกับน้ำ 20 ลิตร (1 ปี๊บ) เทใส่ในภาชนะที่เตรียมไว้ใส่ไม้คั้นใส่สารเคมีและน้ำเข้ากันได้ดีแล้ว ต่อจากนั้นก็นำลูกเห็ดที่เตรียมสำรับใส่หัวพันธุ์ ทำลงไปแช่ในน้ำยา ไว้ประมาณ 3 - 5 ชั่วโมง ต่อจากนั้นก็นำลูกเห็ดออกจากน้ำยาไปเรียงในแปลงเพาะต่อไป

ตารางที่ 18 จำนวนและมูลค่าสัตว์เคี้ยวเอื้องที่ใช้เลี้ยงคอกไร่ , คอกฟาร์ม ของเกษตรกรผู้
ปลูกพริกปี 2538

ขนาดพื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน ฟาร์ม	สัตว์เคี้ยวเอื้อง			
			จำนวน (กก.)		มูลค่าเฉลี่ย	
			คอกไร่	คอกฟาร์ม	คอกไร่	คอกฟาร์ม
ต่ำกว่า 1 ไร่	10.5	20	72.1	37.05	346.80	182.1
1 - 1.99 ไร่	19.75	16	58.48	72.15	300.51	370.44
2 - 3 ไร่	9.5	4	42.11	100.00	218.43	518.75
รวม	39.75	40	57.75	57.78	293.13	291.30

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 18 เกษตรกรจะใช้สัตว์เคี้ยวเอื้องปลูกทั้งหมด เนื่องจากเกษตรกรเป็นเกษตรกรที่นิยมกับมาใช้ในการผลิตพริก การการศึกษาในรังนี้เกษตรกรใช้สัตว์เคี้ยวเอื้องประมาณ 57.75 กิโลกรัมต่อไร่และใช้พื้นที่ประมาณ 57.78 กิโลกรัมต่อฟาร์ม สัตว์เคี้ยวเอื้องที่ไร่ใช้เวลาประมาณ 293.13 บาทต่อไร่ และเฉลี่ยประมาณ 291.30 บาทต่อฟาร์ม เมื่อเกษตรกรเตรียมพื้นที่เรียบร้อยแล้วก็นำลูกพริกที่เตรียมไว้มาหย่อน 1 ต้น ในบางรายเกษตรกรจะนำลูกพริกหย่อนน้ำยาเอพอน (ผง) โดยน้ำ 1 ปีบใช้ยา 2 - 3 ช้อนช้อนช้อนและป้องกันเชื้อราด้วย 1 ช้อนช้อน แต่จะนำไปเพาะในแปลงกล้าที่เตรียมไว้ จะสังเกตเห็นสภาพของพริกที่ปลูกที่น้ำที่พริกดูจะมีเมล็ดน้ำ จากการศึกษพบว่าเกษตรกรที่ใช้เวลาเพาะกล้าเฉลี่ยประมาณ 17.43 วัน เมื่อต้นกล้ามีใบ 2 - 3 ใบจึงย้ายไปปลูกในหลุมที่เตรียมไว้ พืชที่เกษตรกรจะหาซื้อจากตลาดในท้องถิ่นเป็นหลัก ไม่มีเกษตรกรรายใดที่เก็บพริกไว้ทำสัตว์เคี้ยวเอื้องที่พริกมาเพาะจะสังเกตดูโดยเลือกหัวที่โตขนาด มีรสขมขม ไม่มีรอยเน่าหัวและเนืองกลิ่นเป็นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเตรียมแปลงเพาะ การเตรียมแปลงเพาะที่ปลูกฝังถั่วจะใช้บริเวณเดียวกับที่ปลูกฝังถั่ว โดยการทำแปลงยกร่องขนาด 1 x 4 เมตร หรือจะมีขนาดโตกว่านี้ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่จะมีจำนวนต้นถั่วฝักยาวมากน้อย ถัดมาคือการทำแปลงเพาะถั่วจะเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ซึ่งระบายน้ำได้ดี ถ้าหากจะปลูกเป็นอาสินถั่วจะได้ทำแปลงเพาะกล้าไว้เป็นพิเศษโดยใช้ดินร่วนนำมาเผาไฟหรือตัว 4 ส่วน ปุ๋ยคอก 1 ส่วน นำไปเกิดดินแปลงให้หนาประมาณ 5 - 8 นิ้ว ปรับหน้าดินให้เสมอ

เมื่อเตรียมแปลงเพาะเสร็จแล้ว ก็ให้นำถั่วฝักยาวที่เตรียมไว้ นำไปวางเรียงในแปลงขุดเป็นแถวๆ การเรียงถั่วฝักยาว ควรเอาตาขึ้นข้างบน เสร็จแล้วใช้ขี้เถ้ากลบหรือดินร่วนละเอียดโรยทับคลุมทั่วฝักพอมีดิน รดน้ำให้ชุ่มทุกวัน ถ้าเป็นฤดูฝนก็จะคงไม่ต้องรดน้ำอีกชั้นหนึ่ง แต่ถ้าเป็นฤดูฝนก็ไม่จำเป็นต้องรดด้วยฟางขาว อีกประมาณ 15 - 20 วัน ถั่วฝักยาวที่งอกขึ้นจะแตกยอดโผล่พ้นดินขึ้นมาขนาด 10 - 15 ซม. มีใบจริง 2 ใบ หรือมากกว่านั้นก็ย้ายไปปลูกในหลุมปลูกที่เตรียมไว้

วิธีปลูก โดยทั่วไปฝักยาวไม่มีการตัด การขยายพันธุ์ทำโดยใช้หัวเล็กๆ (cornels) อีกวิธีหนึ่งใช้ยอดหรือส่วนบนของหัวฝักยาวของต้นที่แก่ การปลูกโดยใช้หัวเล็กๆ ได้ปริมาณมากกว่า แต่การปลูกโดยใช้ส่วนบนของหัวฝักยาว และโคนฝักยาวดีกว่า การปลูกในแนวแถว ขวางหรือใช้ยอด การปลูกโดยใช้หัวเล็กๆ จะคงสำหรับหัวเล็กๆ ให้ขุดดินมาแฉกก่อนจึงย้ายลงปลูกในแปลงที่เตรียมไว้ ปลูกโดยวางหัวเล็กๆ หรือยอดของหัวฝักยาว หลุมที่เตรียมไว้ลึกประมาณ 10 - 15 ซม. หลุมละ 1 - 2 ต้น กลบดินพอมีดินหัวฝักยาว ไม่กลบจนแห้งหลุม หลังปลูกถ้าเป็นฤดูฝนก็ไม่รดน้ำ ถ้าเป็นฤดูแล้งหรือไม่มีฝน ต้องรดน้ำจนกว่าดินฝักยาวจะตั้งตัวได้ ถ้าปลูกในแนวแถวใช้ยอดและปลูกลึกประมาณ 15 - 25 ซม. และในเวลาการศึกษา เกษตรกรมีวิธีปลูกอีกวิธีคือ เกษตรกรจะย้ายขี้เถ้าในตอนเย็นๆ นำมาปลูกลงหลุม กลบหลุมจะรองด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก และปุ๋ยธาตุไนโตรเจน ในเกษตรกรรมบางรายก็ไม่ใส่ปุ๋ยธาตุไนโตรเจน เพราะถ้าเป็นปุ๋ยธาตุไนโตรเจนเป็นสารในดิน ซึ่งอาจจะตกค้างทำให้เกิดอันตรายได้ ประโยชน์ของปุ๋ยธาตุไนโตรเจนจะช่วยไม่ให้แมลงกัดกินใบเวลาปลูก เกษตรกรจะปลูกต้นฝักยาวในหลุมๆ ละประมาณ 1 - 2 ต้น แล้วนำฟางมาคลุมปากหลุมเพื่อรักษาความชื้นเอาไว้ บางรายก็ตัดยอดตั้งแต่บางรายก็ไม่ตัด เกษตรกรจะรดน้ำระยะนี้อย่างมากเพื่อช่วยให้ต้นฝักยาวตั้งตัวได้เร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติรักษา

ในสมัยดั้งเดิมการผลิตเป็นไปแบบตามบุญตามกรรมก่อให้เกิดผลเสีย คือผลิตไม่ได้เต็มพิกัดให้ค่าตอบแทน เกือบจะไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ปัจจุบันนี้เกษตรกรหันมาปลูกเฟือกเป็นการค้ามากขึ้น จึงต้องมีการเอาใจใส่ดูแลรักษาอย่างจริงจัง เพื่อมุ่งหวังที่จะได้ผลผลิตสูงสุดและมีกำไรมากขึ้น

การกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งหลังจากปลูกไปแล้วไม่นานก็จะมีหญ้าและวัชพืชเกิดขึ้น ก็ควรจะได้ดูแลรักษากำจัดวัชพืช เมื่อเห็นว่าวัชพืชขึ้นมาแย่งน้ำและอาหารของต้นเฟือก นอกจากนั้นก็จะมีโรคและแมลงรบกวน ทำความเสียหายให้กับต้นเฟือก เกษตรกรควรจะทำดังนี้

หลังจากปลูกแล้ว 10 - 15 วัน ควรจะได้พ่นยาฆ่าแมลง เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเพลี้ยอ่อน และหนอนชอนใบ ยาที่ใช้ควรเป็นยาที่มีชื่อทางการค้าเรียกว่า ไคเมทรอีน อานิวาตอน ยาไดโฟลาเทน 4 เอพี (ชนิดน้ำ) ยาไดโฟลาเทน 80 และยาเอนทราโทแลน คันไคโยไลด์รอส ส่วน 2 - 3 ซ่อนแอง คอยน้ำ 20 ลิตร และหลังจากนั้นก็ควรพ่นยาฆ่าแมลงและกำจัดเชื้อราทุกๆระยะ 7 วัน ไปจนกระทั่งเก็บเกี่ยว หลังจากปลูกแล้ว 45 วัน และ 100 วันตามลำดับ ก็ทำการคายหญ้าและกำจัดวัชพืช พรวนดิน และใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มเติมทุกครั้งที่หญ้าและวัชพืชในแปลงตัดขายออกนั้น ควรตากแดดทิ้งไว้สัก 2 - 3 วัน พอน้ำแห้งแล้วก็นำไปคลุมไว้ที่โคนต้น ขุดพรวนดินทับไว้เพื่อไม่ให้เอาสารของต้นเฟือกออกไป

การตัดต้นเฟือกต้นเล็กออก ในระยะที่ต้นเฟือกกำลังเจริญเติบโต ก็จะมีหัวเล็กๆเกิดขึ้นรอบๆหัวใหญ่ ถ้าต้องการให้มีหัวขนาดใหญ่ ก็จะต้องตัดหัวเล็กๆทิ้งให้หมด โดยใช้เสียมหรือมีดตัดไม่ให้ถูกต้นเดิม

การพรวนดิน จะต้องพรวนดินหลุมบริเวณต้นเฟือก จนเต็มหลุม และพรวนดินไปเรื่อยๆจนกว่าอายุเฟือกโตได้ 100 วันก็เพียงพอ และไม่ต้องพรวนดินต่อไปอีกนับว่า ิบเฟือกจะเติบโตดีกับ ต่อจากนั้นเฟือกจะเริ่มเจริญเติบโตทางด้านต้น มีหัวขนาดใหญ่ขึ้นมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใส่ปุ๋ย เพื่อเป็นสิ่งที่ต้องการปุ๋ยมากเช่นเดียวกับพืชอื่นๆ แม้ว่าเปลือก จะปลูกได้โดยไม่ต้องใส่ปุ๋ยก็ตาม ถ้าหากดินมีความอุดมสมบูรณ์ดี มีปุ๋ยที่ปกค้างอยู่ในดินมากพอ แล้วหากมีการปลูกบางๆ เข้าไปหาการเสื่อมโทรมของดินก็จะเกิดขึ้น วิธีการแก้ไขคือ เกษตรกรจำต้องรู้จักวิธีการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ถูกต้อง โดยปกติแล้วเกษตรกร จะใส่ปุ๋ยประมาณ 2 - 3 ครั้งในแต่ละระยะการผลิต ดังนั้นการใส่ปุ๋ยจึงเป็นสิ่งจำเป็นและ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ใส่ปุ๋ยตอก เช่น มูลวัว ควาย เป็ด ไก่ ที่หมักแล้วรองก้นหลุม หรือตอกกับ ดินเป็นหลุมปลูกหลุมละ 2 - 3 กำมือ แล้วจึงทำการปลูกเพื่อ
2. ใส่ดินจากปลูกเปลือกแล้วเดือนละ 1 ครั้ง จะใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์หรือปุ๋ย คอกก็ได้ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่ใส่ในระยะนี้ควรเป็นปุ๋ยที่ธาตุไนโตรเจนอยู่สูง เช่นปุ๋ยยูเรีย เป็นต้น การใส่ประมาณ 15 - 40 กก.ต่อไร่ ปุ๋ยฟอสฟอรัส 15 - 20 กก.ต่อไร่ และปุ๋ยโพแทสเซียม 15 - 20 กก.ต่อไร่โดยประมาณ หลังจากใส่ปุ๋ยแล้วต้องรดน้ำทุกครั้ง สำหรับเกษตรกรที่มิ ด้มีความรู้เลยก็ควรจะไปซื้อปุ๋ยเคมีสำเร็จที่เป็นปุ๋ยรวมสูตร 13 - 13 - 21 ซึ่งมีจำหน่ายในท้อง ตลาดใส่ในอัตราไร่ละ 50 กิโลกรัม จำนวนปุ๋ยที่จะใส่มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของ ดินด้วย ซึ่งอาจจะสังเกตได้จากความเจริญเติบโตของเปลือก
3. ใส่ปุ๋ยบำรุงหัวเมื่อเปลือกอายุ 3 - 4 เดือน ปุ๋ยที่ใส่ต้องมีส่วนผสมของธาตุ โปแตสเซียมอยู่ด้วย วิธีสังเกตอย่างง่ายในการซื้อปุ๋ยรวมหรือปุ๋ยผสม ว่าจะมีธาตุโพแทสเซียม บำรุงหัวอยู่หรือไม่หรือเปล่า โดยดูจากตัวเลขที่พิมพ์ไว้บนกระสอบปุ๋ยดังต่อไปนี้ เช่น บนกระสอบ พิมพ์ไว้ 0 - 10 - 12 ที่อยู่ข้างท้าย คือปุ๋ยโพแทสเซียมบำรุงหัว แต่ถ้าเขียนไว้ว่า 16 - 20 - 0 ตัวเลขสุดท้ายเป็น 0 แสดงว่าไม่มีปุ๋ยโพแทสเซียมบำรุงหัวอยู่เลย ดังนั้น ถ้าหาซื้อปุ๋ยรวมหรือปุ๋ยผสมไปใส่ต้องสังเกตให้ดี แล้วถามร้านขายปุ๋ยมีปุ๋ยรวมโพแทสเซียม ขาดโดยเฉพาะ จะเป็นโพแทสเซียมคลอไรด์ หรือปุ๋ยโพแทสเซียมชนิดแตกช้าได้ นำมาโรย รอบต้นเปลือกต้นละ 1 ช้อนแกง พร้อมกับพรวนดินกลับโลนในขณะนั้นเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๑๘ จำนวนและมูลค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่, ต่อฟาร์มของ เกษตรกรปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๔

ขนาดพื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน ฟาร์ม	การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์					
			ฟาร์ม ที่ใช้	ร้อยละ	จำนวน(กก.) ต่อไร่ ต่อฟาร์ม	มูลค่าเฉลี่ย(บาท) ต่อไร่ ต่อฟาร์ม		
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๑๐.๕	๒๐	๒๐	๑๐๐	๒๐๕.๗๑	๑๐๘.๐๐	๔๕๐	๔๕๓.๕๐
๑-๑.๙๙ ไร่	๑๙.๗๕	๑๖	๑๖	๑๐๐	๑๒๒.๗๘	๑๕๑.๕๖	๗๕๒.๑๕	๙๒๘.๔๔
๒-๓ ไร่	๙.๕๐	๔	๔	๑๐๐	๑๑๕.๗๙	๒๗๕.๐๐	๒๘๘.๒๑	๑๖๒๕.๐๐
รวม	๓๙.๗๕	๔๐	๔๐	๑๐๐	๑๔๓.๐๒	๑๕๒.๑๓	๑๘๕๖.๕๓	๑๕๐๖.๖๓

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ตารางที่ ๒๐ การไขปุ๋ยคอก แยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๘

ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	ปุ๋ยคอก			
		ฟาร์มที่ใช้	ร้อยละ	ฟาร์มที่ไม่ใช้	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๑๘	๙๐	๒	๑๐
๑ - ๑.๙๙ ไร่	๑๖	๑๔	๘๗.๕	๒	๑๒.๕
๒ - ๑ ไร่	๔	๓	๗๕	๑	๒๕
รวม	๔๐	๓๕	๘๗.๕	๕	๑๒.๕

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ตารางที่ ๒๐(ต่อ) . การใช้ยาปราบศัตรูพืช แยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๔

15

ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	ยาปราบศัตรูพืช			
		ฟาร์มที่ใช้	ร้อยละ	ฟาร์มที่ไม่ใช้	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๑๙	๙๕	๑	๕
๑-๑.๙๙ ไร่	๑๖	๑๔	๘๗.๕	๒	๑๒.๕
๒-๓ ไร่	๔	๔	๑๐๐	-	-
รวม	๔๐	๓๗	๙๒.๕	๓	๗.๕

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ตารางที่ ๒๐(ต่อ) การใช้ปูนขาวของเกษตรกร แยกตามขนาดของฟาร์มในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๘

ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	ปูนขาว			
		ฟาร์มที่ใช้	ร้อยละ	ฟาร์มที่ไม่ใช้	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๑๒	๖๐	๘	๔๐
๑-๑.๘๘ ไร่	๑๖	๓	๑๘.๗๕	๑๓	๘๑.๒๕
๒-๓ ไร่	๔	๑	๒๕	๓	๗๕
รวม	๔๐	๑๖	๔๐	๒๔	๖๐

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 19 พบว่าเกษตรกรที่สำรวจ 40 ราย ใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในการผลิตทั้งหมด จำนวนปุ๋ยที่ใช้เฉลี่ยไร่ละ 143.02 กิโลกรัม และใช้ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยฟาร์มละ 142.13 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยไร่ละ 785.53 บาท และมูลค่าเฉลี่ยฟาร์มละ 780.63 บาท โดยโรยรอบบริเวณต้น ห่างจากต้นประมาณ 5 นิ้ว หรือ 1 ฟุตมือ

นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติบำรุงรักษาอื่นๆ เช่น การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเผือก การใส่ปุ๋ยขาวเพื่อปรับสภาพของดิน และการใช้ปุ๋ยคอกในการปลูกเผือกเพื่อประโยชน์ในด้านการใช้ธาตุอาหาร จากการศึกษพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยคอก ในการปลูกเผือก กล่าวคือ เกษตรกรจำนวน 35 รายหรือร้อยละ 87.50 ใช้ปุ๋ยคอกเพื่อฟักไข่เมล็ดอาหารในดินเพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเกษตรกรจำนวน 5 รายหรือร้อยละ 12.50 ไม่ใช้ปุ๋ยคอก จากการสำรวจเกษตรกรทั้งหมด (ตารางที่ 20) สำหรับการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชก็เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เนื่องจากเผือกก็มีศัตรูเผือกมากพอสมควร เช่น โรคเน่า โรคใบไหม้ และเพลี้ย เป็นต้น ทำให้เกษตรกรต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเหล่านี้ จากการศึกษพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีจำนวน 37 รายหรือร้อยละ 92.50 และเกษตรกรจำนวน 3 รายหรือร้อยละ 7.50 ไม่ได้ใช้สารเคมีเลย (ตารางที่ 20) ส่วนการใช้ปุ๋ยขาวในการปรับปรุงสภาพดินนั้นพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ใส่ปุ๋ยขาวจำนวน 24 รายหรือร้อยละ 60 และเกษตรกรจำนวน 16 รายหรือร้อยละ 40 ใส่ปุ๋ยขาวระหว่างการเตรียมดิน จากการสำรวจเกษตรกรทั้งหมด (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 21 แหล่งน้ำที่ได้รับของเกษตรกรในจังหวัดนครนายก

แหล่งน้ำ	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ชลประทาน	16	40
บ่อขุดและคูคลอง	24	60

ที่มา : (จากกาสำรวจ)

การให้น้ำ การให้น้ำเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากในการปลูกเหือก เพราะเหือกเป็นพืชที่ต้องการน้ำ ถ้าปลูกในหน้าฝนไม่ต้องรดน้ำแต่ในหน้าแล้งต้องรดน้ำอย่าง มาก มักจะให้น้ำมากกว่านั้นเหือกจะตั้งตัวได้ การปลูกเหือกแบบขร่องเกษตรกรให้น้ำได้สะดวกจึงให้น้ำมากอาทิตย์ละ 2 - 3 ครั้ง จากตารางที่ 21 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับ น้ำจากบ่อขุดและคูคลอง กล่าวถึงเกษตรกรจำนวน 24 รายหรือร้อยละ 60 ให้น้ำเพื่อ การผลิตจากบ่อขุดและคูคลองจากเกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจ และเกษตรกรจำนวน 16 รายหรือร้อยละ 40 ให้น้ำจากระบบชลประทาน

โรค - แมลง - ศัตรู ของเหือก

โรคนิวโมหรือโรคตาเลื้อของเหือก

เชื้อสาเหตุ *phytophthora colocasiae* rac.

ลักษณะการทำลาย เหือกมักจะพบระบาดในระยะที่ฝนตกชุก ความชื้นสูง อุณหภูมิ 20 - 30 องศาเซลเซียส ความชื้นมากกว่า 90 % เกิดกับต้นเหือกที่มีใบแก่ คืออายุประมาณ 3 เดือน ขึ้นไป โดยเป็นกับใบแก่ตอนล่างๆหรือใบที่อ่อนกับเสียดสีกัน และมีรอยข้ำทำให้เชื้อเข้าทำลาย ได้ง่าย ระยะที่เชื้อเข้าทำลายใบจะเป็นจุดดำน้ำเล็กๆ แล้วค่อยๆขยายเป็นวงออกไปอย่าง รวดเร็ว มีลักษณะเป็นวงอ่อนๆกัน โดยระยะอากาศชื้นเชื้อจะสร้างเส้นใยขยายออกไปเรื่อยๆ และถ้าอากาศร้อนหรือแดดจัด เชื้อจะหยุดการเจริญ รอดอากาศชื้น เชื้อก็จะเจริญต่อ แผลจึง มีลักษณะซ้อนๆกันขยายขนาดออกไป บางครั้งพบขนาดใหญ่ถึง 5 นิ้ว ถ้าอากาศชื้นก็จะพบเห็น เส้นใย และสปอร์บริเวณขอบแผลอย่างชัดเจน บริเวณตรงกลางแผลขอบวงจะแห้งและพบหยด สีเหลืองแห้งๆติดอยู่ใบหนึ่งอาจมีแผลเดี่ยวหรือหลายแผลก็ได้ แต่เมื่อเป็นมากแล้วใบจะเหี่ยว และหักพับไป อาการบนก้าน พบว่าก้านใบเป็นจุดดำน้ำเล็กๆแล้วค่อยๆขยายลุกลามออกไปโดย รอบและตามความยาวของก้านใบ ลักษณะแผลโดยมากจะเป็วงรี และมีสีน้ำตาลดำ บริเวณ ตรงกลางแผลจะพบ หยดสีเหลืองแห้งๆติดอยู่เมื่อแผลขยายใหญ่ทำให้ก้านใบไม่สามารถรับน้ำหนัก ของใบได้ก้านใบจึงหักพับลงมาและใบเหี่ยวแห้งตายด้วย เชื้อนี้ไม่ค่อยพบเป็นกับหัว แต่มีผู้รายงานว่า เชื้อก็สามารถจะทำให้หัวเน่าได้อีกด้วย

ความเสียหาย

เนื่องจากใบเผือกมีความสำคัญต่อการสร้างหัว เมื่อใบเผือกเสียหายผลผลิตก็จะลดลง 25 - 50 % ส่วนกรณีของเผือกต้นเล็กจะทำให้หัวและแฉกรันไม่สมบูรณ์ และได้ผลผลิตเพียงเล็กน้อย

การแพร่ระบาด

1. เพื่อจะสร้าง sporangia ขึ้น โดยภายในจะมี zoosporangia มากมายและสามารถปรับตัวไปตามลมได้ ไปทุกที่ที่กระบาดทั่วภายในพืชต่อไป จากการศึกษาค้นคว้าของ อุตทภูมิ 20 - 21 องศาเซลเซียส หลังจาก sporangia ตกที่ใบพืชภายใน 30 - 40 นาที zoosporangia ก็จะงอกออกไปในใบพืชและถ้าอุณหภูมิสูงขึ้นมากๆ zoosporangia จะสร้าง germ tubes ลงไปในใบที่ตัวเองได้และพบว่าถ้าอุณหภูมิลดลงอีก 10% ในระหว่างการระบาดจะเห็นการทำลายได้ 4 - 5 เท่า

การป้องกันกำจัด

เนื่องจากเผือกเป็นพืชที่มีทรงพุ่มใหญ่ ถ้าระยะห่างไม่มากจะทำให้เกิดความชื้นสูงบริเวณทรงพุ่มก็จะเป็นโรคได้ง่าย จึงควรปลูกอย่างให้ต้นกันมากเกินไป และต้องทำการกำจัดโรคโดยเร็ว คือ

1. ตัดใบและหั่นใบที่เป็นโรคออกเผาทำลายให้หมด
2. ใช้สารเคมี ridomil , dithane m. 45 , difolatan polyrum , copper eseyenioride , copper sulphate , bordeaux mixture 4 - 4 - 50
3. การใช้สารเคมีทุกครั้งที่ควรใช้สารจับใบผสมลงไปด้วย เพื่อให้ยาจับใบเผือกและสามารถติดอยู่ได้นาน

โรค soft rot เกิดจาก pythium เป็นโรคที่ระบาดมากกับเผือกที่ปลูกในดินชุ่มชื้น ทำให้ผลผลิตลดลง 80 % ในสวาย

โรคหัวเน่า (tuber rot) sclerotium rolfsii , sacc มักเกิดแก่เผือกที่ปลูกบนที่ดอน ทำให้หัวและแฉกรัน หัวเน่า

โรคเน่าและโรคใบจุด ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า โรคที่เป็นมากในเผือกนี้ได้แก่โรคเน่าและโรคใบจุด ซึ่งเกิดจากเชื้อราที่ควรจะได้ใช้ยากำจัดเชื้อรา จึงมีสื่อทาง

การคว่ำ ถาดลิ้น เช่น ซาออร์ไฮไซด์ ทีรีนอกรี โดมาโณม ไคโพลาเทม 4 เอพี ไคโพลาเทม ๖๐ (ชนิดผง) และยากำจัดเชื้อราชนิดอื่นๆ ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป

โรคเน่าและโรคใบจุด ถ้าต้องการมิให้เกิดระบาดทำความเสียหายให้กับต้น เพื่อลดควรจะใช้วิธีป้องกันดังนี้ อาทิ

1. ใช้อายัดกล้าข้างต้น ผสมน้ำแช่เพื่อลดก่อนปลูก
2. หลังจากปลูกแล้วจะต้องพ่นยาทุกกระแจะ 7 วัน เมื่อถึงปลูกไว้จะปลอดภัยจากโรค

โรค

การพ่นยาป้องกันและกำจัดโรคแมลง เกษตรกรจำเป็นจะต้องพ่นยาให้ทั่วทั้งต้น และยาที่พ่นนั้นส่วนใหญ่ฆ่าจะไม่ได้เลยจับใบ ทั้งนี้เพราะใบเปลือกมีทั้งใบเป็นวัน น้ำชาที่ฝนก็จะไม่ติดใบ จึงมีใบเกิดขึ้นกับเกษตรกรเสมอ เกษตรกรควรจะมียาเคมีชนิดจับใบที่มีชื่อทางการค้าว่า ใบโถกอด โดซีไซอัสตราส่วน 3 ส่วนต่อน้ำ 20 ลิตร น้ำชาจับใบจะช่วยให้ยาฆ่าแมลงและยากำจัดโรคติดกับใบเปลือก ทำให้เรามีประสิทธิภาพเต็มที่ การพ่นยาควรปรับหัวฉีดให้พ่นขึ้นและพ่นจากด้านใต้ของใบจะดีที่สุด

แมลงศัตรูพืช ไคมิก แมลงอ่อน เป็นแมลงศัตรูพืชที่พบบ่อยที่สุดของต้นเฟือก ชอบอาศัยอยู่บริเวณใต้ใบ เพลี้ยอ่อนจะระบาดมากหรือบนยอดพืชเมื่อถึงต้นและดินฟ้าอากาศ สำหรับหนอนชอนใบเป็นแมลงศัตรูพืชมักเกิดในวัยที่ 1 และวัยที่ 2 ก็จะกัดกินเนื้อเยื่อของใบ จะทำให้ใบเฟือกเป็นสีขาวเหลืองแตกานใบ ถ้าเป็นวัยที่ 3 , 4 ก็จะกัดกินใบเฟือกทั้งใบทำให้ใบเฟือกขาดวันเป็นผล การป้องกันและกำจัดหนอนชอนใบก็ใช้ยาชนิดเดียวกันกับแมลงอ่อน

การเก็บและรักษาเฟือกหอม เฟือกมีอายุแตกต่างกันตั้งแต่ 6 - 1๐ เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่จะนำมาปลูก เมื่อหัวเฟือกเริ่มแก่ก็สังเกตได้จากใบเฟือกเริ่มเป็นสีเหลืองและเหี่ยว ก็ทำการเก็บเกี่ยวโดยดองขึ้นแห้งแล้วหรือใส่เสียมหรือจอบขุด ฝักชุดใดในระยะเวลาใดที่มีฝน ชุดขึ้นมาแล้วหัวใบและรากทิ้งเหลือแต่หัวล้างให้สะอาดจึงนำส่งตลาด ถ้าไม่ตัดยอดก็จะเก็บไว้ได้ยาวนานกว่าการตัดยอด หัวเฟือกที่สุกเมื่ออายุโตขนาดจะมีน้ำหนักประมาณ 1 - 3 กก. ใบการเก็บควรเก็บในที่แห้ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก หัวที่เก็บไว้ไม่ควรเป็นหัวที่มีรากผล อาจเก็บไว้ได้นานประมาณ 4 - 6 เดือน การเก็บในที่องเย็น 1๐ องศาเซลเซียส สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เก็บได้นานถึง 6 เดือน ผลผลิตของเห็ดอกแตกต่างกันตามพันธุ์ปลวก โดยเฉลี่ยให้ผลผลิตประมาณ 1 - 2.5 กิโลกรัม ต่อไร่ ถ้าบำรุงรักษาดีมีการให้น้ำสม่ำเสมอ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชดี ผลผลิตอาจจะได้ถึง 4 กิโลกรัมต่อไร่

1. ราคาจำหน่ายเห็ดอกหอมในปัจจุบันนี้ กิโลกรัมละ 9 บาท ถ้าเป็นเห็ดอกในระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน ราคา กิโลกรัมละ 12 บาท

ตารางที่ 22 ระยะเวลาในการปลูกเห็ดอกตั้งแต่เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

ระยะเวลาในการปลูกเห็ดอก	จำนวนหัวต่อไร่	คิดเป็นร้อยละ
105 วัน	2	5.0
120 วัน	1	2.5
135 วัน	3	7.5
150 วัน	10	25.5
165 วัน	4	10.0
180 วัน	20	50.0

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 22 พบว่า ระยะเวลาในการปลูกเห็ดอกส่วนใหญ่จะมีอายุ 180 วัน กล่าวคือเกษตรกรจำนวน 20 รายหรือร้อยละ 50 เก็บเกี่ยวเห็ดอกเมื่อมีอายุได้ 180 วัน รองลงมาจำนวน 10 รายหรือร้อยละ 25 เก็บเกี่ยวเห็ดอกเมื่อมีอายุได้ 150 วัน จำนวน 4 รายหรือร้อยละ 10 เก็บเกี่ยวเห็ดอกเมื่ออายุได้ 165 วัน จำนวน 3 รายหรือร้อยละ 7.5 เก็บเกี่ยวเห็ดอกเมื่ออายุได้ 135 วัน จำนวน 2 รายหรือร้อยละ 5.0 เก็บเกี่ยวเมื่ออายุได้ 105 วัน และมีเพียง 1 รายหรือร้อยละ 2.5 เก็บเกี่ยวเมื่ออายุได้ 120 วันตามลำดับ จากการศึกษารังนี้ อายุเก็บเกี่ยวเฉลี่ยประมาณ 162.38 วัน

1. เสถียร ทิริเพ็ญ, การปลูกเห็ดอกหอม, เกษตรจังหวัดนครนายก, 2546.(เอกสารโรเลียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1

ค่าใช้จ่ายในการปลูกเห็ดหอม เกษตรกรจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายต่างๆ ต่อไร่

ดังนี้

1. ค่าพันธุ์เห็ด 50 กิโลกรัมๆละ 6 บาท เป็นเงิน 300 บาท
2. ค่าปุ๋ยเคมี 50 กิโลกรัมๆละ 6 บาท เป็นเงิน 300 บาท
3. ค่าปุ๋ยคอกรองพื้น 1,000 กิโลกรัม เป็นเงิน 300 บาท
4. ค่ายาเคมีตลอดฤดูคิด 5 ครั้ง เป็นเงิน 300 บาท
5. ค่าสูบน้ำ 230 บาท
6. ค่าจ้างทำแปลง 400 บาท
7. ค่ารถ (คานาหน้าปราสาท) เป็นเงิน 250 บาท
8. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว 250 บาท

การช่วยเหลือและส่งเสริมการปลูกเห็ด หน่วยงานราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการผลิตแก่เกษตรกรผู้ปลูกเห็ดทุกๆไป เพื่อหวังประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับผลผลิตสูงสุดและมีประสิทธิภาพ

จากตารางที่ 23 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมจากหน่วยงานราชการ เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล และศูนย์พัฒนาการเกษตร เป็นต้น กล่าวคือเกษตรกรจำนวน 29 รายหรือร้อยละ 72.50 จะได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริม และมีจำนวน 11 รายหรือร้อยละ 27.50 จะไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆเลย

1. เสถียร ทิธิเพ็ญ, การปลูกเห็ดหอม, เกษตรจังหวัดนครนายก, 2526.

(เอกสารโรเนียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 23 การได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมจากทางการของเกษตรกรผู้ปลูกเห็ด
แยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกในจังหวัดนครนายกปี 2528

ขนาดของ ฟาร์ม	ฟาร์มที่ได้รับการช่วยเหลือ		ฟาร์มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือ	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	17	85.0	3	15.0
1 - 1.99 ไร่	9	56.25	7	43.75
2 - 3 ไร่	3	75.0	1	25.0
รวม	29	72.50	11	27.50

ที่มา : (จากการสำรวจ)

สืบเนื่องของเกษตรกรผู้ผลิตเห็ด

ตารางที่ 24 ลักษณะเงินทุนที่นำมาใช้สำหรับการผลิตแยกตามขนาดฟาร์มปี 2528

ขนาดของ ฟาร์ม (ไร่)	จำนวน ตัวอย่าง	เงินทุน					
		ของตนเอง		กู้ยืม		ของตนเองและกู้	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	12	60.0	2	10.0	6	30.0
1 - 1.99 ไร่	16	11	68.75	4	25.0	1	6.25
2 - 3 ไร่	4	4	100.0	-	-	-	-
รวม	40	27	67.5	6	15.0	7	17.5

ที่มา : (จากการสำรวจ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของเงินทุนที่นำมาใช้ในการผลิตเกษตรกรรม
ใหญ่ร้อยละ 67.5 จำนวน 27 ราย ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิตเพื่อออก รองลงมา
เกษตรกรรมจำนวน 7 รายหรือร้อยละ 17.5 ใช้เงินทุนของตนเองและเงินจากภาครัฐ
บางส่วน และจำนวน 6 รายหรือร้อยละ 15 ต้องกู้ยืมทรัพย์สินของตนเองในการผลิตเพื่อ
จากตารางที่ 24

ตารางที่ 25 การใช้เงินเฟื่อของเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี 2525

ขนาดของ ฟาร์ม	จำนวน ฟาร์ม	ผู้กู้ยืม		ที่ไม่กู้ยืม	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	20	8	40.0	12	60.0
1 - 1.99 ไร่	16	5	31.25	11	68.75
2 - 3 ไร่	4	-	-	4	100.0
รวม	40	13	32.5	27	67.5

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 25 พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้ไม่ได้อาศัยหรือไม่ใช้เงินเฟื่อ
เพื่อการผลิตถึงจำนวน 27 รายหรือร้อยละ 67.5 และเกษตรกรจำนวน 13 รายหรือร้อยละ
32.5 เป็นผู้ที่มีการใช้เงินเฟื่อในการผลิตเพื่อออกของตนเอง จากเกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับการ
การสำรวจ

ตารางที่ 26 ลักษณะของการกู้ยืมแยกตามขนาดของฟาร์มปี 2528

ขนาดของ ฟาร์ม	จำนวน ฟาร์ม	ลักษณะการกู้ยืม					
		เป็นตัวเงิน		สิ่งของ		เป็นตัวเงินและของ	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	8	3	37.5	4	50.0	1	12.5
1 - 1.99 ไร่	5	5	100.0	-	-	-	-
2 - 3 ไร่	-	-	-	-	-	-	-
รวม	13	8	61.54	4	30.77	1	7.69

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ลักษณะของการกู้ยืมที่เป็นเงินสด เป็นสิ่งของ และกู้ยืมทั้งเงินสดและสิ่งของ
 ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่าลักษณะการกู้ยืมของเกษตรกรทั้งหมดจำนวน 13
 รายนั้น ส่วนใหญ่จะกู้เป็นตัวเงินคือมีอยู่จำนวน 8 รายหรือร้อยละ 61.54 รองลงมาเป็น
 การกู้ยืมที่เป็นสิ่งของจากเกษตรกรจำนวน 4 รายหรือร้อยละ 30.77 และเป็นการกู้ยืมที่
 เป็นตัวเงินและสิ่งของมีเพียง 1 รายเท่านั้นหรือร้อยละ 7.69

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่าแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เป็นตัวเงิน
 มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 6 รายหรือร้อยละ 46.15
 รองลงมาจำนวน 4 รายหรือร้อยละ 30.77 เกษตรจังหวัดก็เป็นแหล่งเงินกู้อีกสถาบันหนึ่ง
 จำนวน 2 รายหรือร้อยละ 15.38 ได้กู้ยืมจากเพื่อนบ้านและญาติ และมีเพียง 1 รายเท่า
 นั้นหรือร้อยละ 7.69 ที่มาจากแหล่งเงินทุนของพ่อค้าจากจำนวนเกษตรกรที่ไปเครดิต
 ทั้งหมดจำนวน 13 ราย

ตารางที่ ๒๓ แหล่งที่มาของเงินเชื่อของเกษตรกรผู้ผลิตเนื้อกบปี ๒๕๖๘

ขนาดของ ฟาร์ม (ไร่)	จำนวน ฟาร์ม	ผู้กู้ยืม		พอกา		เพื่อนบ้าน ,ญาติ		อ.ก.ส.		เกษตรกรจังหวัด	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๘	๔๐	๑	๑๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐
๑ - ๑.๙๙ ไร่	๑๖	๕	๓๑.๕	-	-	๑	๒๐.๐๐	๔	๘๐.๐๐	-	-
๒ - ๓ ไร่	๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๔๐	๑๓	๓๒.๕	๑	๒.๕๐	๒	๑๕.๓๘	๖	๕๖.๑๕	๔	๓๐.๙๓

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ตารางที่ ๒๘ ปัญหาในการปลูกเห็ดอกของเกษตรกรแยกตามขนาดของฟาร์ม ในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๖๔

ขนาดของ ฟาร์ม	จำนวนตัวอย่าง	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา		ลักษณะปัญหา			
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	การปลูก		การตลาด	
						ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ไร่	๒๐	๒	๑๐.๐๐	๑๘	๙๐.๐๐	๑๕	๘๓.๓๓	๓	๑๖.๖๗
๑ - ๑.๘๕ ไร่	๑๖	๔	๒๕.๐๐	๑๒	๗๕.๐๐	๑๑	๙๑.๖๗	๑	๘.๓๓
๒ - ๓ ไร่	๔	๑	๒๕.๐๐	๓	๗๕.๐๐	๓	๑๐๐.๐๐	-	-
รวม	๔๐	๗	๑๗.๕๐	๓๓	๘๒.๕๐	๒๙	๘๗.๘๘	๔	๑๒.๑๒

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 28 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการผลิตเปลือกกล้วยคือ เกษตรกรจำนวน 33 รายหรือร้อยละ 62.5 มีปัญหาในการผลิตเปลือก และจำนวน 7 รายหรือร้อยละ 17.5 ไม่มีปัญหาในการผลิตเปลือกเลย ลักษณะของปัญหาที่สำคัญเป็นปัญหาในการผลิตถึงร้อยละ 37.89 และเป็นปัญหาในด้านการตลาดร้อยละ 12.12 ของเกษตรกรที่ทำการสำรวจทั้งหมดจำนวน 40 ราย ปัญหาที่เกษตรกรผู้ผลิตในจังหวัดนครนายกประสบอยู่ทางด้านการผลิตได้แก่ ปัญหาเรื่องโรค แมลงต่างๆ น้ำท่วม และปริมาณน้ำไม่เพียงพอในบางท้องที่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบกระเทือนทำให้ผลผลิตลดลงและเสียหายได้ ส่วนปัญหาในด้านการตลาด โดยเกษตรกรมักจะถูกกดราคาตามผลิต เป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้

ในเรื่องต้นทุนและรายได้ เป็นส่วนสำคัญมากอย่างหนึ่งที่เกษตรกรจะต้องให้ความสนใจมากกว่าปริมาณการผลิตที่มองเห็นจากการบอกเพียงอย่างเดียว เรื่องการทำฟาร์มมีลักษณะเป็นการค้าทำให้ต้องนำปัจจัยใหม่ๆ เข้ามานำแทนที่ปัจจัยเดิมที่มีอยู่ซึ่งขอมูลจะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตจากเดิมมากขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนที่เป็นตัวเงิน การพิจารณาใช้ปัจจัยการผลิตเหล่านี้เพิ่มขึ้น ไม่ควรจจะมองเฉพาะการเพิ่มผลผลิตแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงรายได้เพิ่มขึ้นหรือไม่มากกว่าที่ได้มีการเพิ่มการลงทุนลงไป ซึ่งถ้าหากเกษตรกรได้มีความเข้าใจในเรื่องต้นทุนและรายได้เป็นอย่างดีแล้ว เกษตรกรย่อมยินดีที่จะลงทุนเพิ่มขึ้น เมื่อเขาได้ทราบว่ายังมีรายได้คุ้มต้นทุนอยู่ ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงการทำฟาร์มให้ใหม่แบบใหม่โดยที่เกษตรกรก็พอใจด้วย

ตารางที่ ๒๕ ต้นทุนการผลิตเหือกในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๖๔ แยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก

รายการ	ต่ำกว่า ๑ ไร่			๑ - ๑.๕๕ ไร่			๒ - ๓ ไร่		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม
ต้นทุนผันแปร									
ค่าใช้จ่ายในการปลูก	๕๕๐.๓๖	๕๖๕.๕๒	๑,๑๑๖.๒๔	๔๔๕.๕๖	๓๒๑.๔๓	๘๐๖.๐๓	๔๕๑.๕๐	๑๖๕.๖๖	๖๑๗.๑๖
- ค่าจ้างรถไถ	๒๐๐.๕๓	-	๒๐๐.๕๓	๑๕๐.๒๐	-	๑๕๐.๒๐	๑๓๓.๐๘	-	๑๓๓.๐๘
- ค่าแรงขุด	-	๒๒๖.๖๓	๒๒๖.๖๓	-	๑๑๗.๕๕	๑๑๗.๕๕	-	๑๐๘.๕๒	๑๐๘.๕๒
- แรงไถเตรียมดิน	-	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	-	๓๘.๘๖	๓๘.๘๖	-	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐
- ค่าแรงเพาะกล้า	-	๑๐.๑๘	๑๐.๑๘	-	๕.๓๓	๕.๓๓	-	๖.๓๑	๖.๓๑
- ค่าแรงปักดำ	-	๒๒๘.๖๓	๒๒๘.๖๓	-	๑๕๕.๖๕	๑๕๕.๖๕	-	๕๐.๕๓	๕๐.๕๓
- ค่าพันธุ์เหือก	๓๒๐.๑๕	-	๓๒๐.๑๕	๓๐๕.๓๖	-	๓๐๕.๓๖	๒๑๘.๕๒	-	๒๑๘.๕๒
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐.๐๐	-	๓๐.๐๐	๓๐.๐๐	-	๓๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	๒๐.๐๐

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

๕๐

รายการ	ต่ำกว่า ๑ ไร่			๑ - ๑.๘๘ ไร่			๒ - ๓ ไร่		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม
ค่าใช้จ่ายในการ บำรุงรักษา	๑,๔๕๘.๑๘	๓๒๘.๕๕	๒๒๒๓.๗๔	๑,๐๓๗.๒๔	๕๓๒.๕๐	๑,๖๐๙.๖๔	๘๓๗.๕๒	๒๙๒.๘๘	๑,๑๓๐.๔๑
- ค่าแรงให้น้ำ	-	๕๔๖.๕๓	๕๔๖.๕๓	-	๓๕๐.๒๕	๓๕๐.๒๕	-	๑๙๓.๕๒	๑๙๓.๕๒
- ค่าน้ำ	๑๖๕.๓๑	-	๑๖๕.๓๑	๑๕๖.๒๗	-	๑๕๖.๒๗	๑๑๓.๓๓	-	๑๑๓.๓๓
- ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	๙๘.๕๒	๙๘.๕๒	-	๖๗.๗๒	๖๗.๗๒	-	๒๖.๘๘	๒๖.๘๘
- ค่าปุ๋ย	๙๓๐.๘๕	-	๙๓๐.๘๕	๘๓๐.๓๘	-	๘๓๐.๓๘	๓๐๕.๒๖	-	๓๐๕.๒๖
- คิดแรงใช้สารเคมี	-	๑๐.๑๘	๑๐.๑๘	-	๗.๙๗	๗.๙๗	-	๑๗.๘๘	๑๗.๘๘
- ค่าสารเคมี	๒๕๕.๘๖	-	๒๕๕.๘๖	๓๗.๖๓	-	๓๗.๖๓	๕๘.๙๓	-	๕๘.๙๓
- ค่าแรงพรวนดิน	๑๐๖.๖๗	๓๓.๕๒	๑๔๐.๑๙	-	๑๑๖.๕๖	๑๑๖.๕๖	-	๕๘.๗๘	๕๘.๗๘
ค่าใช้จ่ายในกรณี เก็บเกี่ยว	๕๑๕.๕๐	๓๖๘.๗๘	๘๘๔.๒๘	๓๐๒.๕๖	๑๖๗.๙๖	๔๗๐.๕๒	๓๘๓.๓๓	๘๘.๒๑	๔๗๑.๕๔

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

๑๖

รายการ	ต่ำกว่า ๑ ไร่			๑ - ๑.๕๕ ไร่			๒ - ๓ ไร่		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม
- ค่าแรงเก็บเกี่ยว	-	๓๖๔.๓๔	๓๖๔.๓๔	-	๑๖๓.๘๓	๑๖๓.๘๓	-	๘๔.๒๑	๘๔.๒๑
- ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๒๖๕.๕๐	-	๒๖๕.๕๐	๒๐๓.๖๔	-	๒๐๓.๖๔	๘๓.๓๓	-	๘๓.๓๓
- ค่าขนส่ง	๒๕๐.๐๐	-	๒๕๐.๐๐	๕๘.๘๒	-	๕๘.๘๒	๓๐๐.๐๐	-	๓๐๐.๐๐
รวมต้นทุนผันแปร	๗๖๕.๘๑	๑,๖๕๔.๘๑	๒,๔๒๐.๖๒	๑,๘๖๕.๒๖	๑,๐๒๑.๘๓	๒,๘๘๖.๑๐	๑,๓๘๖.๓๓	๕๖๒.๓๖	๒,๐๔๘.๖๙
ต้นทุนคงที่									
ค่าใช้จ่ายประเมิน	๓๖๕.๓๓	-	๓๖๕.๓๓	๒๖๓.๓๕	-	๒๖๓.๓๕	๕๑.๒๕	-	๕๑.๒๕
- ค่าเช่าที่ดิน	๒๓๓.๓๓	-	๒๓๓.๓๓	๑๒๘.๖๓	-	๑๒๘.๖๓	๕๑.๒๕	-	๕๑.๒๕
- ค่าดอกเบี้ย	๑๓๒.๐๐	-	๑๓๒.๐๐	๑๓๔.๗๒	-	๑๓๔.๗๒	-	-	-
รวมต้นทุนทั้งหมด	๑,๑๖๓.๑๔	๑,๖๕๔.๘๑	๒,๘๑๗.๙๕	๒,๒๖๑.๖๑	๑,๐๒๑.๘๓	๓,๒๘๓.๔๔	๑,๓๘๗.๖๐	๕๖๒.๓๖	๒,๑๕๐.๖๖

ที่มา : (จากการสำรวจ)

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

รายการ	รวมทุกขนาด		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม
ต้นทุนผันแปร			
ค่าใช้จ่ายในการปลูก	๑,๕๕๓.๘๕	๑,๐๕๒.๖๕	๒,๖๐๖.๕๐
- ค่าจ้างรถไถ	๕๒๓.๘๑	-	๕๒๓.๘๑
- ค่าแรงซุก	-	๕๕๒.๖๘	๕๕๒.๖๘
- ค่าแรงไถเตรียมดิน	-	๑๘๘.๘๖	๑๘๘.๘๖
- ค่าแรงเพาะกล้า	-	๒๖.๒๖	๒๖.๒๖
- ค่าแรงปักดำ	-	๓๓๘.๘๕	๓๓๘.๘๕
- ค่าพันธุ์เหือก	๘๖๙.๖๔	-	๘๖๙.๖๔
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑๖๐.๐๐	-	๑๖๐.๐๐
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	๓,๔๕๓.๘๕	๑,๕๔๙.๘๔	๕,๐๐๓.๖๙
- ค่าแรงไถน้ำ	-	๑,๐๘๐.๑๐	๑,๐๘๐.๑๐
- ค่าน้ำ	๓๓๕.๓๑	-	๓๓๕.๓๑
- ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	๑๘๙.๐๘	๑๘๙.๐๘
- ค่าปุ๋ย	๒,๕๑๙.๕๕	-	๒,๕๑๙.๕๕
- ค่าแรงใช้สารเคมี	-	๓๖.๐๔	๓๖.๐๔
- ค่าสารเคมี	๓๙๒.๘๒	-	๓๙๒.๘๒

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

รายการ	รวมทุกขนาด		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนจำบัง	ต้นทุนรวม
ค่าแรงพรวนดิน	๑๐๖.๖๓	๒๔๔.๖๒	๓๕๑.๓๕
ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว	๑,๒๑๑.๒๖	๖๑๖.๕๒	๑,๘๑๘.๖๒
- ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว	-	๖๑๖.๕๒	๖๑๖.๕๒
- ค่าแรงจ้างในการเก็บเกี่ยว	๕๕๒.๔๓	-	๕๕๒.๔๓
- ค่าขนส่ง	๖๔๘.๘๒	-	๖๔๘.๘๒
รวมต้นทุนผันแปร	๒,๑๒๖.๑๓	๓,๒๑๘.๑๔	๕,๓๔๔.๒๗
<u>ต้นทุนคงที่</u>			
ค่าใช้จ่ายประเมิน	๖๘๓.๕๓	-	๖๘๓.๕๓
- ค่าเช่าที่ดิน	๔๑๓.๒๑	-	๔๑๓.๒๑
- ค่าดอกเบี้ย	๒๗๐.๓๒	-	๒๗๐.๓๒
รวมต้นทุนทั้งหมด	๒,๘๐๙.๖๖	๓,๒๑๘.๑๔	๖,๐๒๗.๘๐

ที่มา : (จากการสำรวจ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการศึกษารายที่ ๒๕ เมื่อพิจารณาแยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกจะเห็นว่า
ทั่วไปแล้วเกษตรกรผู้ผลิตเผือกที่มีเนื้อที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ขึ้นจะมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่ำลงไป คือขนาด
พื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า ๑ ไร่ , ๑ - ๑.๕๕ ไร่ และ ๒ - ๓ ไร่ จะมีต้นทุนการผลิตลดลงเป็น
๔,๖๒๕.๕๕ บาท , ๓,๑๕๓.๔๕ บาท และ ๒,๓๐๖.๓๖ บาทต่อไร่ ตามลำดับ ใวนต้นทุนรวมทุกขนาด
พื้นที่เพาะปลูกจะเท่ากับ ๑๐,๐๔๕.๓๖ บาทต่อไร่

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละระยะการผลิต หรือแต่ละช่วงของการผลิต จะเห็นได้
ว่าในช่วงของการเพาะปลูกนั้น ฟาร์มขนาดเล็กจะเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อไร่สูงกว่าฟาร์มขนาด
ใหญ่ เพราะฟาร์มขนาดเล็กมีต้นทุนในการไถสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ และสำหรับมูลค่าของจำนวน
พันธุ์เผือกในเกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดเล็กจะซื้อพันธุ์เผือกในปริมาณที่มาก เพื่อนำมาเลือกเอาหัวที่ดี ๆ
อีกครั้ง จึงจะทำการเพาะกล้าต่อไป และในเกษตรกรบางรายที่มีพื้นที่เพาะปลูกเพียงเล็กน้อยก็ต้อง
การที่จะปลูกเผือกให้ได้มากที่สุดในพื้นที่ที่มีอยู่ จึงซื้อพันธุ์เผือกในปริมาณที่มากเช่นกัน มาใช้ในการผลิต
แต่ยิ่งปลูกให้เต็มมากก็จะเป็นประโยชน์เลยในการผลิต เพราะจะทำให้เผือกหัวเล็กลงไปขายไม่ได้
ราคาที่สูงตามต้องการ อันเนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ ความชำนาญ รวมไปถึงประสบการณ์
ที่จะช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพและได้คุณภาพสูงสุด ดังนั้นฟาร์มขนาดพื้นที่เพาะปลูก ต่ำกว่า ๑ ไร่
, ๑ - ๑.๕๕ ไร่ และ ๒ - ๓ ไร่ จะเสียค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยไร่ละ ๑,๑๕๖.๒๔ , ๘๐๖.๐๓
และ ๖๑๗.๑๖ บาทตามลำดับ ในช่วงของการดูแลรักษา ปรากฏว่า ฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก
ต่ำกว่า ๑ ไร่ , ๑ - ๑.๕๕ ไร่ และ ๒ - ๓ ไร่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ ๒,๒๒๓.๗๔ , ๑,๖๐๕.๖๔
และ ๑,๑๗๐.๔๑ บาทตามลำดับ สำหรับช่วงการเก็บเกี่ยว จะเห็นได้ว่าฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก
ต่ำกว่า ๑ ไร่ จะเสียค่าใช้จ่ายสูง เพราะเนื่องจากเกษตรกรจะทยอยขายผลผลิตไปเรื่อย ๆ จึงเกิด
ค่าแรงงานสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ที่มักจะขายผลผลิตในระยะสั้น คือเท่ากับ ๔๔๐.๒๔ บาท ขนาดพื้นที่
เพาะปลูก ๒ - ๓ ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวเท่ากับ ๔๖๗.๕๔ บาท และขนาดพื้นที่เพาะปลูก

๑ - ๑.๕๕ ไร่ เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวเท่ากับ ๔๗๐.๔๓ บาท

เมื่อพิจารณาเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด ก็จะปรากฏว่าฟาร์มขนาดพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า

๑ ไร่ จะเสียต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สูงถึง ๒,๕๗๔.๓๔ บาท รองลงมาขนาดพื้นที่เพาะปลูก ๑ - ๑.๕๕ ไร่ จะเสียต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ ๒,๑๓๑.๖๑ บาท และขนาดพื้นที่เพาะปลูก ๒ - ๓ ไร่ จะเสียต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ ๑,๗๖๓.๖๐ บาท และเมื่อพิจารณาค้นทุนที่เป็นเงินสดรวมทุกขนาด ปรากฏว่าจะเสียต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ ๒,๔๖๕.๕๕ บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ๓๐ ต้นทุน รายได้ และกำไร จากการผลิตเม็ดอกแยกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก ในจังหวัดนครนายกปี ๒๕๒๔

รายการ	ต่ำกว่า ๑ ไร่	๑ - ๑.๙๙ ไร่	๒ - ๓ ไร่	เฉลี่ยทั้งหมด
จำนวนฟาร์ม	๒๐	๑๖	๔	-
พื้นที่เฉลี่ยต่อฟาร์ม	๐.๕๕	๑.๒๓	๒.๓๘	๑๓.๕๐
ผลผลิต (กก./ไร่)	๑,๕๑๐.๘๘	๑,๙๖๒.๑๖	๑,๓๑๓.๕๒	๒๑,๒๒๓.๙๕
รายได้ต่อไร่ (บาท)	๕,๕๙๐.๖๓	๖,๕๙๙.๙๙	๘,๘๓๔.๕๕	๓๘,๕๕๓.๕๑
ต้นทุนผันแปรต่อไร่ (บาท)	๔,๒๖๐.๒๒	๒,๘๘๖.๑๐	๒,๒๕๕.๑๑	๔๖,๘๐๐.๘๑
ต้นทุนคงที่ต่อไร่ (บาท)	๓๖๙.๓๓	๒๖๓.๓๕	๕๑.๒๕	๓,๙๕๖.๕๐
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ (บาท)	๔,๖๒๙.๕๕	๓,๑๕๐.๔๕	๒,๓๐๖.๓๖	๕๐,๗๕๓.๒๑
ต้นทุนเงินสกลทั้งหมดต่อไร่ (บาท)	๒,๙๓๔.๓๔	๒,๑๓๑.๖๑	๑,๓๖๓.๖๐	๓๓,๕๕๑.๖๕
รายได้สุทธิต่อไร่ (บาท)	๑,๓๓๐.๘๑	๓,๖๓๓.๘๙	๒,๖๑๙.๓๘	๓๑,๓๕๒.๖๐
กำไรสุทธิต่อต้นทุนทั้งหมด (บาท)	๙๖๑.๐๘	๓,๓๖๖.๕๔	๒,๕๖๘.๐๘	๒๓,๓๘๖.๒๐
กำไรสุทธิต่อต้นทุนเงินสกล (บาท)	๒,๖๑๕.๘๘	๔,๓๘๘.๓๘	๓,๑๑๐.๘๕	๔๔,๙๙๑.๓๖

ที่มา : (จากการสำรวจ)

รายได้และผลกำไรจากการผลิตเห็ดอก

รายได้หรือผลตอบแทนต่อไร่จากการผลิตเห็ดอกนี้ จึงมาจากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ คูณกับราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัม โดยราคาเฉลี่ยของเห็ดอกทั้งหมดที่เกษตรกรผู้ผลิตได้รับเท่ากับ กิโลกรัมละ 3.70 บาท จากตารางที่ 30 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ผลิตเห็ดอกมีผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่เท่ากับ 21,227.95 กิโลกรัม เมื่อคูณกับราคาเห็ดอกกิโลกรัมละ 3.70 บาท จะเป็น รายได้เท่ากับ 78,543.41 บาท จากจำนวนรายได้ทั้งหมดที่ได้รับนี้ เมื่อนำเอาต้นทุนผันแปร เฉลี่ยต่อไร่หักออก จะได้รับรายได้สุทธิต่อไร่เท่ากับ 31,742.60 บาท และถ้านำเอาต้นทุนทั้งหมด มาหักออกจะได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 27,786.20 บาท และถ้าหากคิดเฉพาะต้นทุนที่เป็น เงินสด บาทหักออกจากรายได้ทั้งหมด ก็จะได้อำไรสุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 44,991.76 บาท

เมื่อพิจารณาตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูกจะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เลือกที่เพาะปลูก คำว่า 1 ไร่ จะได้รับผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,510.98 กิโลกรัม และเมื่อนำรายได้ต่อไร่ ณ ระดับราคา กิโลกรัมละ 3.70 บาท แล้วจะได้รับรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 5,590.63 บาท เมื่อหักต้นทุนผันแปรต่อไร่ ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ และต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดต่อไร่ แล้วก็จะได้รับรายได้สุทธิ , กำไรสุทธิ และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเป็นเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,330.41 บาท , 961.08 บาท และ 2,615.89 บาท ตามลำดับ ส่วนขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1 - 1.99 ไร่ จะได้รับผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,762.16 กิโลกรัม เมื่อนำรายได้ ต่อระดับราคา กิโลกรัมละ 3.70 บาท ก็จะได้รับรายได้ทั้งหมด 6,519.99 บาท เมื่อหัก ต้นทุนผันแปร ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ และต้นทุนที่เป็นเงินสดต่อไร่ ก็จะได้รับรายได้สุทธิ , กำไรสุทธิ และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดไร่ละ 3,633.89 บาท , 3,356.54 บาท และ 4,338.38 บาท ตามลำดับ ส่วนขนาดพื้นที่เพาะปลูก 2 - 3 ไร่ ได้รับผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,317.42 กิโลกรัม เมื่อนำรายได้ต่อไร่ ณ ระดับราคา กิโลกรัมละ 3.70 บาท แล้วก็จะได้รับ รายได้ทั้งหมด 4,874.45 บาท ซึ่งเป็นรายได้สุทธิต่อไร่ที่ข้อยกเว้นในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีปัญหาลในการผลิตเห็ดอก ด้านน้ำไม่เพียงพอจึงทำให้ผลผลิตที่ได้รับลดลงไปมาก ก่อให้เกิดรายได้ที่น้อยลงไปด้วย เมื่อหักต้นทุนผันแปร , ต้นทุนทั้งหมดและต้นทุนที่เป็นเงินสด ต่อไร่แล้วจะได้รับรายได้สุทธิ , กำไรสุทธิ และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเป็นเงิน 2,619.34 , 2,568.09 และ 3,110.85 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อขนาดพื้นที่เพาะปลูกไว้เพาะ จะทำให้รายได้สุทธิ และ
 กำไรสุทธิต่อไร่สูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มจะลดลงไป ประกอบกับผลผลิต
 ต่อไร่สูงขึ้นด้วย แต่เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกระหว่าง
 2 - 3 ไร่ ผลผลิตได้รับความเสียหาย เนื่องจากน้ำท่วมในการผลิตเปลือกไม้เพียง ๓๐% จึงทำ
 ให้การผลิตเปลือกไม้ได้ผลไม่เต็มที่ เป็นผลสืบเนื่องทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ย และกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่
 ต่ำลงไปกว่าเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกระหว่าง 1 - 1.99 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ในการปลูกเห็ดหอม

1. เห็ดหอมอาจจะปลูกทั้งในที่ร่มมีน้ำค้าง และตามหัวไร่ปลายนา บริเวณบ้าน สำหรับผู้ที่ไม่มีที่ดินอาจจะปลูกเป็นไม้ประดับเพื่อความสวยงามก็ได้
2. ใบเห็ดที่ใช้ห่อของ เช่น ห่อข้าวสุกข้าวสาร เป็นต้น
3. ก้านใบใช้ทำเป็นอาหารได้ทั้งกบและกาน้ำห้ำแห้งเช่น แกงก้านเห็ด
4. ในด้านอาหาร เห็ดเป็นสิ่งที่มีการบริโภคหรือสารพวกแป้งและน้ำตาล ประมาณ 13 - 29 % มีโปรตีน 1.4 - 3.0 % ไขมัน 0.16 - 0.36 % เส้นใย 0.6 - 1.8 % เถ้า 0.3 - 1.3 %
5. ในด้านตลาด เห็ดยังเป็นพืชที่ประชาชนทั่วไปนิยมรับประทาน ซึ่งง่ายขายคล่อง พ่อค้าติดต่อรับซื้อถึงที่ปลูกและให้ราคาดี ส่วนใหญ่จะนำไปส่งจำหน่ายในตลาดกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น สระบุรี นครราชสีมา จันทบุรี ชลบุรี นับว่าการปลูกเห็ดยังมีอนาคตที่สดใสและอาจเป็นพืชเศรษฐกิจของไทยในอนาคต
6. ในด้านเศรษฐกิจ ปรากฏว่าในประเทศไทย มีเกษตรกรปลูกเห็ดทั้งสิ้น 80,000 ไร่ ให้ผลผลิตคิดเป็นมูลค่าประมาณ 800 ล้านบาท เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรมิใช่น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ภาวะการตลาด

การจำหน่ายผลผลิต

เหือกเป็นพืชที่มีการซื้อขายคนละกอง ราคาดี และพ่อค้ารับซื้อดีคือพ่อค้าชายฝั่งที่
สวนเหือก ฉะนั้นเกษตรกรผู้ผลิตเหือกมักไม่มีปัญหาทางการจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากเหือก
เห็นเป็นสิ่งที่ตลาดต้องการ

ตารางที่ 31 การจำหน่ายผลผลิตแยกตามขนาดของฟาร์มของเกษตรกรผู้ปลูกเหือกใน
จังหวัดนครนายกปี 2528

ขนาดของ ฟาร์ม (ไร่)	จำนวน ฟาร์ม	การจำหน่ายผลผลิต					
		ขายส่ง		ขายปลีก		ขายส่งและขายปลีก	
		ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1	ไร่ 20	19	95.00	-	-	1	5
1 - 1.99	ไร่ 16	13	81.25	1	6.25	2	12.50
2 - 3	ไร่ 4	3	75.00	-	-	1	25.00
รวม	40	35	87.50	1	2.50	4	10.00

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 31 พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกเหือกส่วนใหญ่จะจำหน่ายผลผลิตโดยการ
ขายส่ง กล่าวคือ เกษตรกรจำนวน 35 รายหรือร้อยละ 87.50 จำหน่ายผลผลิตด้วยการขาย
ส่ง จากการสำรวจทั้งหมด 40 ตัวอย่าง รองลงมาจำนวน 4 รายหรือร้อยละ 10.00 จะ
ขายส่งให้กับพ่อค้าและนำไปขายเองบ้างบางส่วน และมีเพียง 1 รายหรือร้อยละ 2.50
เท่านั้นที่ขายปลีกเองจากเกษตรกรที่ได้รับการสำรวจทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 32 พืชที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรผู้ปลูกเห็ดถอบปี 2528

ประเภท	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
เห็ดถอบ	16	40
เห็ดถอบถอบ	23	57.5
เห็ดถอบและเห็ดถอบถอบ	1	2.5
รวม	40	100

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าพืชที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นเห็ดถอบ
 ถอบหรือเห็ดถอบประจำ ถอบถอบถอบจำนวน 23 ราย หรือร้อยละ 57.5 ขายผลผลิตให้
 กับเห็ดถอบถอบ หรือเห็ดถอบประจำ จากจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจ รองลงมา
 เกษตรกรจำนวน 16 ราย หรือร้อยละ 40 ขายผลผลิตให้กับเห็ดถอบที่มาจากจังหวัดใกล้เคียง
 และมีเพียง 1 รายหรือร้อยละ 2.5 ที่ขายผลผลิตให้กับเห็ดถอบและเห็ดถอบถอบจากเกษตรกร
 ทั้งหมดที่ทำการสำรวจ (ตารางที่ 32) พืชดังกล่าวจะนำเข้าไปรับซื้อผลผลิตถึงสวนเห็ดถอบ
 เองเป็นส่วนใหญ่เพื่อความสะดวกในการซื้อขายสินค้ากัน เพราะเห็ดถอบเป็นที่ต้องการของตลาด
 มากพอสมควร

ตารางที่ 33 การกำหนดราคามผลผลิตของเกษตรกรในท้องถิ่นจังหวัดนครนายกปี 2526

ประเภท	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
กำหนดเองโดยดูจากราคาตลาด	5	12.5
พ่อค้าเป็นผู้กำหนด	33	82.5
กำหนดเองและพ่อค้าเป็นผู้กำหนด	2	5.0
รวม	40	100

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 33 พบว่าในการขายผลผลิตพ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตให้เป็นส่วนใหญ่กล่าวคือจำนวน 33 ราย หรือร้อยละ 82.5 พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าให้กับเกษตรกรผู้ผลิต รองลงมาจำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 12.5 เกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตเอง โดยดูจากราคาตลาดที่ทำการซื้อขายกันและมีจำนวน 2 ราย หรือร้อยละ 5 ที่พ่อค้าและเกษตรกรช่วยกันกำหนดราคาขึ้นเพื่อทำการซื้อขายผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 34 ส่วนเหลือการตลาดของเผือก ในจังหวัดนครนายกปี 2528

ขนาดของ เผือก	ราคาเฉลี่ย ซื้อขายที่สวน เผือก(กก./บาท)	ขนาดของ เผือก	ราคาซื้อขาย ณ ระดับผู้บริโภค (กก./บาท)	ส่วนเหลือ การตลาด (กก./บาท)
ขนาดใหญ่	5.70	ขนาดใหญ่	8	2.3
ขนาดกลาง	3.94	ขนาดกลาง	5.50	1.56
หัวซอ	2.46	หัวซอ	4	1.54
ลูกเผือก	1.90	ลูกเผือก	3	1.10

ที่มา : (จากการสำรวจ)

จากตารางที่ 34 พบว่าราคาที่เกษตรกรซื้อ - ขาย กันที่สวนนั้นแตกต่างกันตามขนาดของเผือก โดยขนาดใหญ่ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.70 บาท ขนาดกลางราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.94 บาท หัวซอราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.46 บาท และลูกเผือกราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.90 บาท
 คำสำคัญ สำหรับราคาซื้อ - ขาย ณ ระดับผู้บริโภคแยกตามขนาดคือ ขนาดใหญ่ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8 บาท, ขนาดกลางกิโลกรัมละ 5.50 บาท, หัวซอราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4 บาท และลูกเผือกราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3 บาท ดังนั้นส่วนเหลือการตลาดของเผือก (Marketing Margin) อย่างกว้าง ๆ แยกตามขนาดของเผือกเป็นดังนี้ ขนาดใหญ่มีส่วนเหลือการตลาดกิโลกรัมละ 2.30 บาท ขนาดกลางมีส่วนเหลือการตลาดราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.56 บาท หัวซอมีส่วนเหลือการตลาดกิโลกรัมละ 1.54 บาท และลูกเผือกมีส่วนเหลือการตลาดราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.10 บาท ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่าราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัม แยกตามขนาดที่เพาะปลูก เป็นดังนี้ ขนาดที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ จะมีราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 3.46, 4.03 และ 3.8 บาท ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาภาวะการผลิต การตลาด และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนต้นทุนและรายได้จากการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดนครนายกปี 2528 ในการผลิตผักนั้นเกษตรกรผู้ผลิตมีระดับการศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ คือ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ถึงร้อยละ 80 และเกษตรกรบางรายก็ไม่ได้รับการศึกษาถึงร้อยละ 12.5 ซึ่งเป็นผลให้เกษตรกรไม่สามารถจะนำความรู้หรือเทคนิคต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้กับการผลิตของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรสมัครเล่นขาดประสบการณ์ในการผลิตก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงในการผลิตในดียิ่งขึ้น ทั้งนี้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตผักทั่ว ๆ ไป อาทิเช่น เกษตรกรผู้ปลูกผักมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงเท่ากับ 42.93 ปี จำนวนคนในครอบครัวเฉลี่ย 5.63 คน และจำนวนคนที่ช่วยทำงานเฉลี่ยได้เท่ากับ 3.43 คน เป็นต้น นับว่าสภาพทั่ว ๆ ไปของเกษตรกรยังอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ มีการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวโดยมีทั้งรายได้ที่เกิดจากอาชีพหลักและอาชีพรองสนับสนุน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกผักมีฐานะ สภาพภาพ และการเป็นอยู่ค่อนข้างจะดี

สำหรับการตลาดผักที่เกษตรกรผลิตได้จะซื้อขายคล่องโดยจะขายได้ในราคาที่เกษตรกรพอใจ คือ ขนาดใหญ่จะขายได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.70 บาท ขนาดกลางเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.94 บาท หัวข้อเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.46 บาท และลูกผักเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.90 บาท สำหรับราคาที่ซื้อขายกันในเมืองตลาดระดับผู้บริโภคผักที่มีขนาดใหญ่กิโลกรัมละ 8 บาท ขนาดกลางราคา กิโลกรัมละ 5.50 บาท หัวข้อกิโลกรัมละ 4 บาท และลูกผักราคา กิโลกรัมละ 3 บาท เพราะฉะนั้นจึงเกิดส่วนเหลือจากการตลาดที่กว้าง ๆ คือ ขนาดใหญ่มีส่วนเหลือมราคากิโลกรัมละ 2.30 บาท ขนาดกลางมีส่วนเหลือมการตลาดกิโลกรัมละ 1.56 บาท หัวข้อมีส่วนเหลือมการตลาดราคา กิโลกรัมละ 1.54 บาท และลูกผักมีส่วนเหลือมการตลาดราคา กิโลกรัมละ 1.10 บาท ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้จากการผลิตผักได้วิเคราะห์ตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก โดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาดคือ

ขนาดต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ โดยวิเคราะห์ต้นทุนที่เป็นเงินสด และต้นทุนจำบัง (ไม่เป็นเงินสด) ผลการวิเคราะห์สรุปว่า ฟาร์มที่มีขนาดต่ำกว่า 1 ไร่ จะเสียต้นทุนเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 2,974.74 บาท ส่วนฟาร์มที่มีขนาด 1 - 1.99 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 2,131.61 บาท และฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 2 - 3 ไร่ จะเสียต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 1,763.60 บาท เมื่อรวมทุกขนาดแล้วจะเสียต้นทุนเป็นเงินสดอยู่ในระดับสูง คือ ค่าแรงงานครอบครัว เพราะต้องคอยดูแลรักษาตลอดฤดูกาลผลิต ปรากฏว่าขนาดฟาร์มที่มีเนื้อที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่ เสียต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 1,654.31 บาท ส่วนฟาร์มที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 1 - 1.99 ไร่ เสียต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 1,021.24 บาท และฟาร์มที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 2 - 3 ไร่ เสียต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 542.70 บาท เมื่อรวมทุกขนาดแล้ว จะเสียต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 3,219.41 บาท ส่วนต้นทุนรวมทั้งสิ้นที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดที่เกษตรกรต้องจ่ายไป ในฟาร์มขนาดพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 และ 2 - 3 ไร่ เฉลี่ยไร่ละ 4,629.55, 3,153.45 และ 2,306.36 บาท ตามลำดับ เมื่อรวมทุกขนาดของฟาร์มแล้ว เห็นได้ว่าต้นทุนทั้งหมดที่ต้องจ่ายในการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 10,089.36 บาท เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและรายได้ที่รับจากการผลิตตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกของฟาร์ม ปรากฏว่าฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 1 ไร่, 1 - 1.99 ไร่ และ 2 - 3 ไร่ รายได้ของผลผลิตเมื่อหักต้นทุนทั้งหมดแล้วยังได้กำไรเฉลี่ยไร่ละ 961.08, 3,366.54, 2,568.09 บาท ตามลำดับ

ในส่วนภาวะการผลิตพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตเนื้อกบในจังหวัดนครนายก มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเองถึงร้อยละ 30 และมีการเช่าพื้นที่เพาะปลูกร้อยละ 7.5 เท่านั้น นอกนั้นจะเป็นเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการโดยมีการจัดสรรที่ดินเพื่อการเพาะปลูกถึงร้อยละ 37.5 และมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครอบครัวละ 1 ไร่ (0.99) ผู้ผลิตเนื้อกบส่วนใหญ่จะเริ่มปลูกเนื้อกบในช่วงระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และปลูกถึงมากในเดือนกุมภาพันธ์ถึงร้อยละ 55.0 โดยให้สัตว์เนื้อกบเฉลี่ยประมาณ 57.75 กิโลกรัมต่อไร่ และมีมูลค่าเฉลี่ย 293.13 บาท การปลูกและวิธีการปฏิบัติบำรุงรักษาจะคล้ายกับเลี้ยงหมูทั่วไป ที่ต้องมีกาควบคุมดูแลเอาใจใส่อย่างดี โดยมีกำหนดอายุการเก็บเกี่ยวเฉลี่ยถึง 162.38 วัน จึงจะเริ่มขายผลผลิตได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาในครั้งก่อนว่า ความสำเร็จการปลูกเห็ดอกควรจะได้รับการศึกษาและส่งเสริมให้มีการผลิตอย่างกว้างขวางและอาจจริงจัง โดยเกษตรกรจะได้ขยายพื้นที่เพาะปลูกให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงและคุ้มค่ากว่าพื้นที่เพาะปลูกที่มีขนาดเล็ก ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สูงแต่ให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่าเลย ซึ่งทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าไม่ใช่เป็นการผลิตที่ก่อให้เกิดกำไรสูงสุด และประการสุดท้ายหน่วยงานราชการควรจะได้ให้ความร่วมมือกับเกษตรกรผู้ปลูกเห็ดอก เพื่อการแนะนำส่งเสริมอาชีพการผลิตเห็ดอกให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตัวเกษตรกรเองเพื่อการผลิตที่ถูกต้อง และให้ผลผลิตที่มีคุณภาพและเต็มปริมาณ อันจะเป็นแนวทางในการนำผลผลิตจากภาคเกษตรกรรมขยายสู่ภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

ขอเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องนี้ได้ให้ขอเสนอแนะบางประการเพื่อการปรับปรุงการผลิตเห็ดอกดังนี้

1. ในการผลิตเห็ดอกของเกษตรกรนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตคือ ที่ดินและปุ๋ย เนื่องจากผลตอบแทนจากการเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกยังมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ของเกษตรกรผู้ผลิตเห็ดอก เพราะฉะนั้นถ้าหากสามารถขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และกำไรเพิ่มขึ้นด้วย แต่การที่จะเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกจนถึงจุดกำไรสูงสุดนั้น เป็นไปได้ยาก เพราะที่ดินมีจำกัดตลอดจนแหล่งเงินทุนก็มีจำกัดไม่สามารถหาได้พอเพียง ทำให้ไม่อาจขยายพื้นที่เพาะปลูกได้มากนัก
2. ในการส่งเสริมให้มีการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ นั้นจำเป็นต้องอาศัยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงมาก ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดแคลนเงินทุนจึงเป็นข้อจำกัดทำให้การผลิตเห็ดอกยังไม่มีประสิทธิภาพทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรเป็นหลักที่ไม่กล้าเสี่ยงและไม่กล้าลงทุนเพราะเกษตรกรผู้ผลิตเห็ดอกมีการศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นเขาจึงเชื่อว่าเขาจะไม่สามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการทำฟาร์มของตนให้ได้เท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ประกอบกับยังขาดหลักทรัพย์หรือเงินทุนที่มีผลงเพื่อจะนำมาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเห็ดอกดังกล่าวมาแล้ว ฉะนั้นจึงควรจัดหาสถาบันการให้กู้เงินและขยายปริมาณเงินกู้ให้เพียงพอ

3. สำหรับฝ่ายทางราชการก็ควรนำที่จะให้การช่วยเหลือและส่งเสริมเกษตรกร ผู้ปลูกฝิ่นกันอย่างจริงจังในท้องที่ที่ได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมอยู่แล้วให้ยิ่งขึ้น สำหรับใน บางท้องถิ่นที่มีการปลูกฝิ่นมากเป็นก้นกือยังขาดการช่วยเหลือและการแนะนำที่ถูกต้องจากรัฐ ราชการทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการผลิตโดยไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใคร ก็ได้แต่พึ่งตนเอง และช่วยเหลือตนเองเป็นส่วนนำในการผลิตจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพื่อเป็นการเพิ่มราย ใ้ให้กับเกษตรกรผู้ผลิตที่มากขึ้นรวมไปจนถึงความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษกิจของเกษตรกร ผู้ปลูกฝิ่นจะดีเป็นลำดับ ถ้าหากได้รับความร่วมมือจากทางราชการ

4. ฝิ่นเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก และระบบน้ำชลประทานจึงเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งมีความจำเป็นในการผลิตฝิ่น ในบางท้องที่เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำขึ้นมาใช้ จากบ่อขุดตลอดในท้องที่ที่ต้องมีการซื้อขายน้ำกัน เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพอันเนื่องจาก ระบบชลประทานยังไม่ดีพอ หากว่าหน่วยราชการที่รับผิดชอบในการนี้ให้ความสนใจเรื่อง ระบบชลประทานให้ทั่วถึงก็จะเป็นการลดต้นทุนในการผลิตฝิ่นของเกษตรกรอีกตามหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร, การปลูกเห็ดหอม (จำนวนน้ำที่ 15) กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์. กรุงเทพฯ ๙ 2520

กฤษณา สัมพันธ์อารักษ์, พืชไร่ ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
หน้า 241 - 245.

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิชาการเกษตร กลุ่มพืชสวน 28 มกราคม 2528, โรคใบไหม้หรือ
โรคตาเหลืองของเห็ด สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียง
จังหวัดระยอง.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, พืชหัว - เห็ด เล่ม 5 2523. หน้า 163 - 170

โสภณ สีนุชระมา, เห็ด 2522. กสิกร 52. หน้า 368 - 376.

เสถียร ทิริเพ็ญ, การปลูกเห็ดหอม เกษตรจังหวัดนครนายก. 2526. (เอกสาร-
โรเขียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

การผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดนครนายก1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อเกษตรกรผู้ปลูกเห็ด.....
 เพศ ..... อายุ ..... ปี
 บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตำบล ..... อำเภอ .....
 จังหวัด .....
- ระดับการศึกษา ..... ศาสนา ..... สถานภาพ.....
 จำนวนคนในครอบครัว ..... คน จำนวนคนว่างงานได้..... คน
- 1.2 เหตุผลในการปลูกเห็ดของท่าน เพราะ .....
- ในการปลูกเห็ดของท่านมีการทำเป็น
- อาชีพหลักของทุกปี
- อาชีพรองหลังจากทำนา
- อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 1.3 การถือครองที่ดินทั้งหมดของท่านมีจำนวน ..... ไร่ ..... งาน
- ลักษณะการถือครองที่ดิน
- เป็นของตนเอง ที่บ้าน ..... ไร่ ..... งาน
 พื้นที่เพาะปลูก ..... ไร่ ..... งาน
- การเช่า ที่บ้าน ..... ไร่ ..... งาน
 พื้นที่เพาะปลูก ..... ไร่ ..... งาน
- อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 1.4 ท่านได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมในการผลิตเห็ดของท่านหรือไม่
- มี ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำดื่มจากแหล่งใด

- เทศบาลจังหวัด , เทศบาลตำบล
- เพื่อบ้าน
- ชุมชน
- อื่น ๆ (ระบุ) .....

1.5 ลักษณะการช่วยเหลือและส่งเสริม

- ช่วยจัดหาพันธุ์ให้
- ช่วยให้คำปรึกษาแนะนำในการผลิต
- ช่วยกำจัด โรค แมลง ศัตรูพืช
- ช่วยเหลือในการตลาดและการจำหน่าย
- อื่น ๆ (ระบุ) .....

2 การผลิตโดยทั่วไป

2.1 ภาชนะปลูกเพื่อกลั่นในเตาอบใด .....

2.2 พื้นที่ในการปลูกเปลือกทั้งหมด จำนวน .....

2.3 พื้นที่เปลือกที่ขายหรือจำหน่ายเปลือก .....

จำนวนพันธุ์เปลือกที่เข้ามา .....

2.4 ค่าใช้เครื่องมือชนิดใดในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก

- ใช้ลอบซูด จำนวนแรงงานที่ใช้ .....
- แรงงานจ้าง .....
- ระยะเวลาที่ใช้ .....
- ใช้รถแทรกเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการไถจำนวน .....
- ระยะเวลาที่ใช้ .....

2.5 ท่านมีการขาดดินหรือไม่ มี ไม่มี

ถ้ามี จำนวน .....

2.6 วิธีการปลูกเปลือกของท่าน .....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงานที่ใช้ จำนวน ..... คน ๆละ ..... บาท
 แรงงานที่จ้าง จำนวน ..... คน ๆละ ..... บาท
 ระยะเวลาที่ใช้ ..... วัน

2.7 วิธีการบำรุงรักษา

2.7.1 การใส่ปุ๋ย มี ไม่มี
 ถ้ามี ปุ๋ยอินทรีย์ ปริมาณ .... กก. จำนวน .... บาท
 ปุ๋ยอนินทรีย์ ปริมาณ .... กก. จำนวน .... บาท

2.7.2 การป้องกันกำจัดโรคและแมลง มี ไม่มี
 ถ้ามี ฆ่าเชื้อ จำนวน ..... บาท
 ฆ่าแมลง จำนวน ..... บาท

2.7.3 การตรวจดินและการทำรูป มี ไม่มี
 ตรวจดิน จำนวน ..... ครั้ง แรงงานจ้าง..... บาท
 ทำรูป จำนวน ..... ครั้ง แรงงานจ้าง..... บาท

2.8 ระยะเวลาในการปลูกเมล็ดของท้าย จำนวน ..... วัน

2.9 ลักษณะในการเก็บเกี่ยวหัวเพื่อคอกของท่านปฏิบัติอย่างไร .....
 .....
 จำนวนวันที่ใช้ ..... วัน แรงงานที่ใช้ ..... คน แรงงานจ้าง...บาท

3. เงินทุนในการผลิต

3.1 ลักษณะของเงินทุนที่ใช้มาใช้ในการผลิต

ทุนของตนเอง จำนวน ..... บาท
 ทุนจากการกู้ยืม จำนวน ..... บาท ดอกเบี้ย ...บาท

3.2 แหล่งเงินทุน

ธนาคารพาณิชย์ ธ.ก.ส.
 ญาติและเพื่อน พ่อค้า
 อื่น ๆ (ระบุ) .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. รายละเอียดการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

- 4.1 จำนวนผลผลิตที่ได้รับทั้งหมด ..... กิโลกรัม
 ขนาดใหญ่ จำนวน ..... กิโลกรัม ราคา ..... บาท
 ขนาดกลาง จำนวน ..... กิโลกรัม ราคา ..... บาท
 ทั่วไป จำนวน ..... กิโลกรัม ราคา ..... บาท
 ลูกเหือก จำนวน ..... กิโลกรัม ราคา ..... บาท

4.2 การจำหน่ายเปลือกของพามเป็นแบบใด

ขายส่ง

ขายปลีก

4.3 ท่านขายผลผลิตให้กับพ่อค้าชนิดใด

พ่อค้าเร่

พ่อค้าท้องถิ่น หรือพ่อค้าประจำ

อื่น ๆ (ระบุ) .....

4.4 การขนส่งในการจำหน่ายเปลือกเป็นอย่างไร

ขนส่งไปส่งพ่อค้าที่ตลาด ..... บาท

พ่อค้ามารับซื้อถึงสวนเปลือก

อื่น ๆ (ระบุ) .....

4.5 การตั้งราคาผลผลิตท่านกำหนดอย่างไร

กำหนดเองโดยดูจากราคาตลาด

พ่อค้ารับซื้อเป็นผู้กำหนด

อื่น ๆ (ระบุ) .....

5. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

- 5.1 ท่านมีปัญหายุ่งยากในการผลิตเปลือกหรือไม่ มี ไม่มี

ถาม

5.1.1

๒ คำบการผลิต

ก. ....

ข. ....

ค. ....

5.1.2

๒ คำบการตลาต

ก. ....

ข. ....

ค. ....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้